πολιμινς *polimins*, id eſt, contra inimicum Draconem, qui eſt Typhon, atq; in ♈ ♌ & ♐ potiſſimùm ſæuientem. Quæ omnia Vir Leonem equitans, Arietem ante ſe conſtitutum veluti conculcans, manu ſpiculo armatus, ſub pedibus Draconem habens, ſignat. Lateris verò poſtici characteres ſic leguntur: DEVN EDNVMAV IAOLPDO KOLPOTOP MNPLAP. Quæ quidem verba ficta ſunt, & certum numerum κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν reſoluta monſtrant, ad virtutes peculiares alicuius Numinis alludentem; de quibus omnibus fuſè actum vide in Magia hieroglyphica.

Phylacterium lapideum ex Muſeo Drepanitano Excellentiſſimi Viri Domini Iacobi Scaphili.

Sequitur aliud ſchema Scarabæum exhibens à Tito Liuio Burattino tranſmiſſum, cuius poſtica pars reddit hoc quod ſequitur ectypon. Et continet Aſpidem Ophioniam caudâ inſignem, quæ tamen ſculptoris vitio à corpore ſeparata ſpectatur, cum Canis iacentis forma & ſiſtro; & erat Amuletum, quo vigilantiâ Anubidis, & ſiſtri motu, illa aduerſa vis & poteſtas, quæ calori Solis vitali inſidiatur, profligatur. Vide quæ de Aſpide, Anubi, & ſiſtrorum Ægyptiorum variâ formâ & ſignificatione, varijs huius Operis locis tractauimus.

Præſens figura ex Muſeo Magni Ducis Hetruriæ extracta Dianam exhibet, cornucopiæ, temone, & tutulo, Caniniſque auribus inſignem.

Xxx Ve-

Verùm cùm hæc Græcanicam potiùs quàm Ægyptiacam literaturam sapiant, & ſymbola trita ſint, illis explicandis tempus non terendum duxi.

CAPVT VI.

De humani corporis partibus in vſum Periaptorum ab Aegyptijs aſſumptis.

Amuleta quæ humani corporis partes repræſentant. Phallus varijs modis ab Ægyptijs efformatus.

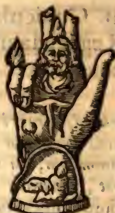
INter cœtera hieroglyphica, quibus Obeliſci turgent, Phallus celeberrimus ac frequentiſſimus eſt. Eſt autem phallus imago ad veretri humani ſimilitudinem efficta. Et inter phallos potiſſimùm locum obtinet phallus oculatus, nullibi non obuius; de quo vide, quæ ampliſſimè tractauimus in primo Tomo, in Pantheo Hebræorum de Phegore ſeu Priapo, vbi & totius ſuperſtitionis originem tradidimus. Conſule quoque Indices trium huius Operis Tomorum, vbi innumeris locis de eo actum reperies. Fuit autem multiplici ſchematum ornatu adaptatus: modò ſub forma ſimplici, vt in Canoporum Iconiſmo in VI. figura videre eſt; modò ὀφθαλμοειδής, id eſt, *oculari figurâ*, quemadmodum in præcedenti Iconiſmo Nardiano 13 figura oſtendit; & hoc pacto innumeris locis inter hieroglyphica Ægyptiorum monumenta occurrit. Fuerunt qui eum ſub Serpentis alati, triplici pennâ, in cauda, capite, & loco naturali conſpicui, forma fingerent, cuiuſmodi non ita pridem mihi communicauit ampliſſimus idemque doctiſſimus Vir Dominus Franciſcus Serra Eques Romanus, Reipublicæ Literariæ promouendæ ardentiſſimus zelotes; cujus tamen effigiem nè ponerem, pudor & verecundia inhibuerunt. Alij humano brachio eundem inſeruerunt. Hoc pacto conſpicitur apud Laurentium Pignorium in Menſæ Iſiacæ expoſitione. Huius quoque veſtigium apparet in Iconiſmo ſeu tabula III. Nardiana, vbi & myſterioſi ſchematis rationem dedimus. Tempus me deficeret, ſi ridicula Veterum circa tam propudioſi ſimulachri cultum deliramenta & inſaniæ falſæ deſcribendæ forent. Sufficiat Lectori, non alia de cauſa huiuſmodi periapta, niſi ad faſcinum prohibendum, fœcunditatemque impetrandam, geſtata atque adhibita fuiſſe. Sed de his, vt dixi, vide citata loca, vbi omnia exactè deſcripta reperies.

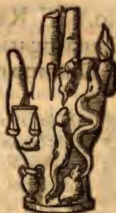
Hieroglyphicum quod ſequitur numero 1 ſignatum, Græco-Ægyptiacum eſt, & notat Mercurium totius Sapientiæ Præſidem. Canino capite eſt, quia ſapiens ſagacitate multa ad res inueſtigandas valet. Lunam ſextilem, cui Noctua, quæ hoc loco malè expreſſa eſt, inſidet, capite geſtat, vt innuatur ſapientiam ſilentio, & nocturnis ab omni hominum ſtrepitu ſemotis lucubrationibus, comparandam. Pennam manu geſtat prægrandem, qua literarum ſcriptionis indefeſſum ſtudium ſignatur. Manu geſtat Pauonem Serpente bicipiti & ventroſo implicatum; quo notatur, Sapientem perpetuò memorem eſſe debere, pulchritudinem mentis quam Sapientiæ ſtudio acquiſiuit, terrenorum affectuum, quæ per

Ser-

Serpentes notantur, mortificatione in vberrimos fructus tandem excrescere. Secunda & tertia figura manum indicant, ex Magni Ducis He-

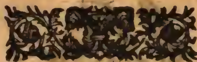

truriæ Museo extractam, eandem prorsus cum illa, quam in Magia hieroglyphica fol. 451. exposuimus; quare Lector eius interpretationem citato loco videre poterit.

FINIS SYNTAGMATIS DECIMINONI.

SYNTAGMA XX.
DE LVCERNIS VETERVM AEGYPTIORVM.

EXCELLENTISSIMO ATQVE ILLVSTRISSIMO COMITI
DOMINO
FRANCISCO DE NADASD
Equiti Aurato, S. C. Regiæque Mai. Cubiculario, Consiliario, ac per Vngariam Curiæ Regiæ Magistro, &c.
Domino meo vnicè colendo.

VM hasce veterum Ægyptiorum Lucernas è tenebris euolutas in lucem vindico, Lucerna non dicam Cleanthæa, sed vel Diogenis opus fuit, vt nonneminem, cui tam dignum argumentum appositè congrueret, reperirem. Tu *inter paucos vnus occurristi,* Illustrissime Comes, *cuius celebre, & iamdudum Mundo notum nomen, harum splendore Lucernarum illustraretur.* Tu *siquidem Lucerna es, in qua tam illustre fidei lumen accendit Deus, vt augustissimus Catholicæ veritatis splendor, curis* Tuis *verè cælestibus, complures à densa Ægypti caligine prouocârit ad lucem. Cui luci exaggerandæ Soproniij veluti igniarium (veriùs Prytanæum sacrum) auxisti adeò, vt Societatis* IESV *istic Fundatori* Te *immortalium lychnuchorum Collegam Dei & Patriæ amor adiunxerit. Vt quemadmodum Magni* Nicolai Esterhasij *Soceri* Tui *Proregis affinitas* Te *Generum haud constituit degenerem; ita is vnà cum* Ladislao Tuo, Te *heroicarum virtutum exemplis hortatur, vt intermicantium tenebris cæli Lucernarum imitatus mores, pergas inclytæ pandere vela virtuti, & sacrosanctum æterni honoris thema* Tibi Tuoque *in spes excelsas nuper nato Hæredi, factis luculentissimis conscribas. Vt dum Hungariam sua fata canentem audis, adscitis in gloriæ societatem alijs Patriæ Patribus, quoties nobilem & generosam animam illustrissimo anhelitu reciprocas, toties* Te, Tuos, *ac Patriam æterno diuinæ gloriæ sacramento authoratam, sacris religionis legibus, & empyreâ quâdam* Nadasdiani & Esterhasiani *nominis, sanguinis, virtutis indole, granditate, immortalitate illustres. Vale Lucerna Deo ardens, lucens Patriæ; cuius elychnium seu pretiosum vitæ filum, affuso abundè diuini sui nominis & Numinis oleo diu & semper prosperè foueat Deus, ac perpetuâ diuinitatis flammâ in lucem afferat gratiarum, & omnium gloriarum.*

SYNTAGMA XX.

De Lucernis veterum Aegyptiorum.

CAPVT I.

De origine Lucernarum.

IGNEM subterranei Osiridis, quem Græci Plutonem vocant, alij Vulcanum, symbolum fuisse, alibi copiose docuimus. Quemadmodum enim singulis Mundis Osirin preponebant, Archetypum in Intelligibili, in Intellectuali Pantamorphon, in Sidereo Solarem; ita iuxta analogiam quandam ignis, id est, Solis hylæi præsidem in Hylæo Mundo ponebant; qui quidem ita ad inuicem disponebantur, vt influxus supernus per intermedios in infimo terminaretur. Et vti nihil igneo colore in inferiori natura rerum præstantius est, & magis necessarium, vtpote Soli analogo; ita summo quoque studio, contentis viribus, ac miro cultu cœremonijsque eum, ne quandoque deficeret, aut Numen muneri suo in eo conseruando deesset, prosequebantur. Hinc celeberrimum illud Lucernarum festum & solennitas originem inuenit, quo certis anni diebus tota Ægyptus Lucernarum fulgore illustrabatur; cuius mentionem amplam facit Herodotus in II. libro quem Euterpen inscripsit. Ἐς Σάϊν δὲ πόλιν ἐπεὰν συλλεχθῶσι τῇσι θυσίῃσι ἐν τῇ νυκτὶ λύχνα καίουσι πάντες πολλὰ ὑπαίθρια περὶ τὰ δώματα κύκλῳ, τὰ δὲ λύχνα ἐστὶ ἐμβάφια ἔμπλεα ἁλὸς καὶ ἐλαίου, ἐπιπολῆς δ' ἔπεστι αὐτὸ τὸ ἐλλύχνιον, καὶ τοῦτο καίεται παννύχιον, καὶ τῇ ἀρτῇ οὔνομα κεῖται λυχνοκαΐη· οἳ δ' ἂν μὴ ἔλθωσι τῶν Αἰγυπτίων ἐς τὴν πανήγυριν ταύτην, φυλάσσοντες τὴν νύκτα τῆς θυσίης καίουσι, καὶ αὐτοὶ πάντες τὰ λύχνα· καὶ οὕτω οὐκ ἐν Σάϊ μούνῃ καίεται, ἀλλὰ καὶ ἀνὰ πᾶσαν Αἴγυπτον, ὅτευ δὲ εἵνεκα φῶς ἔλαχε, καὶ τιμὴν ἡ νὺξ αὕτη ἐστὶ ἱρὸς περὶ αὐτοῦ λόγος λεγόμενος. id est, *Vbi verò Sain Vrbem sacrificatum conuenerunt, noctu sub dio vniuersi circa domos frequentes lucernas accenderunt, imbutas sale, & oleo plenas, cum multo lychno, quod tota nocte ardet; cui festo nomen impositum est, accensio lucernarum* λυχνοκαΐη. *Ad hunc conuentum quicunque Ægyptiorum non ierint, obseruantes sacrificij noctem & ipsi vniuersi lucernas accendunt, atque ita accenduntur lucernæ non in Sai modò, sed per vniuersam Ægyptum. Qua vero gratia nox hæc lumen & honorem sortita sit, sacra quadam ratio commemoratur.* Ita Herodotus. Quænam verò sacra ratio, ob quam tantum festum institutum fuerit, Manethon apud Syncellum docet, Typhonem occiso Osiri vniuersam Ægyptum tenebris & densa caligine offudisse; quo portento exterriti Sacerdotes Ægyptij Oraculum consuluêre, quod respondit, caliginem terræ obfusam non desituram, nisi Osirim à Typhone occisum frequenti lucernarum fulgore placarent; quod vbi factum fuit, caligine mox discussâ, desiderata lux redijt, atque adeò Lucernarum accensionis festum institutum, maximo imposterum ardore celebratum fuit. Non desunt tamen qui velint, accensionis Lucernarum festum originem

[Margin notes: Ignis symbolum subterranei Osiridis. — Ignis cultus apud Antiquos Ægyptios. — Lucernarum festum apud Ægyptios. — Herodotus. — Lucernarum festum cur institutum.]

suam

ſuam traxiſſe à decem plagis Ægypti, quibus Ægyptum Moyſes diuinâ virtute percuſſit, inter quas tenebræ propè palpabiles vna fuit; quibus non diſſentio, præſertim cùm paſſim toto hoc Opere oſtenderimus, pleraque Ægyptios ab Hebræis mutuata ſui iuris feciſſe, tametſi alijs & alijs fabulis commentiſque deprauata, vti ex dictis patet. Hieromantas tamen myſticis rationibus inuolutum negotium Oſiri cœleſtium lucium aſtrorumque rectori id potiſſimùm inſtituiſſe, veriſimilius videtur: fuit enim nullo non tempore & loco, vti paſſim docuimus, Oſiris veluti Numen quoddam Solare, in ſumma veneratione habitus, & cùm Soli, quem ignem cœleſtē dicebant, nihil in inferiori Mundo ſimilius ſit igne, non aliâ meliori ratione eum, quàm Lucernarum frequentium vſu colendum cenſuerunt; adeo quidem, vt lucerna, Seneca teſte de beata vita c. 27. & Suida, religionis hieroglyphicum euaſerit, idque ſcitè exponit Beroaldus in 11. cap. Aſini Aurei apud Apuleium. Imò Plutarcho Authore l. 7. Symp. 14 c. lucernam extinguere violentâ quâdam extinctione, ſummæ ſibi religioni ducebant; vnde oleo poſito inextinctam Lucernam dimittebant, quouſque ignis oleum totum conſumpſiſſet, & deficiente nutrimento, ipſa quoque deficeret Lucerna ſeipſa; quo facto, nouum ſuppeditabant nutrimentum, idque ſacri reuerentia ignis præſtabant, vti apud Plutarchum Coſenus refert, vel vt ibidem Lucius, nè necem inferre elemento quodammodo animato, vel vt Florus ibidem exiſtimabat, nè Lucernam extinguentes lucem alijs inuidere viderentur. Sed vt eò, vnde digreſſi, redeamus; de feſto ſiue ſolennitate accenſionis Lucernarum varij variè ſentiunt: alij ad inquirendum cum Iſide Oſiridem Lucernas accendere Ægyptios conſueuiſſe exiſtimant; quæ quidem inueſtigatio Iſidis vti magnâ lachrymarum profuſione contigiſſe fertur, ita luctus quoque Iſiacus, lamenta, ploratuſque nunquam ab huiuſmodi ſolennitate deerant; ſiquidem, Plutarcho teſte, in plenilunio ſub dio inter tenebras quaſi Lunam, id eſt, Iſidem comitaturi Lucernis accenſis magno cum luctu Oſirin quærebant, magnam ſibi ex vana huius cultus obſeruatione rerum abundantiam ſpondentes. Sed audiamus Pauſaniam: *Ægyptij feſtum Iſidi celebrare conſueuerunt, quando ipſi Oſiridem lugere dicunt; & illis quidem diebus Niliacum incipere incrementum, argumentum fluminis, agrorumque inundationem non niſi Iſidis lachrymis procurari*, iuxta illud Statij lib. 1. Theb.

Ignis cur tanto honore habitus ab Ægyptijs.

Seneca. Suidas. Beroaldus. Plutarchus.

Lucernarum accenſio cur inſtituta.

Pauſanias.

Statius.

- - melius vobis mareotica fumat
Coptos, & æriſoni lugentia flumina Nili.

Quidquid ſit, ille nunquam ſatis quæſitus Oſiris, vt cum Lucano loquar, nihil aliud niſi Solem indicabat, quem veluti vitæ authorem cùm ſibi palpabilium tenebrarum diuinitùs immiſſâ caligine ereptum putarent, tenebraſque mors primogenitorum Aegypti ſecuta fuiſſet, magnus mox in Aegypto clamor, teſte Sacro textu, exortus eſt; neque enim erat domus in qua non erat mortuus; vnde non eſt dubium quin ex tam

memo-

memorabili & inaudito euentu Lucernarum solennitas ad Osirin placandum quotannis per vniuersam Aegyptum instituta apud posteros viguerit; nam id Apuleius citato paulò antè loco apertè ostendit his verbis: *Magnus præterea sexus vtriusque numerus lucernis, tædis, & alio genere facium luminis siderum cœlestium stipem propitiantes*. Qui verò plura de superstitioso Lucernarum cultu desiderat, is legat Clem. Alexandr. l. 1. Strom. Eusebium l. 10. de præparatione. Lactantium l. 6. diuin. instit. Sideribus quoque quibuscunque ignis cultum, ex analogia quadam ignei fulgoris ad ignium cœlestium lucem, exhibitum, vide si placet, Tom. I. Synt. 3. de Sacrificijs & ritibus Aegyptiorum. Verùm ante omnia consulat rarum, doctissimum, & omnigenâ eruditione refertum Opus, quod non ita pridem in lucem summo Reipub. liter. bono emisit Excellentissimus Fortunius Licetus de Lucernis Veterum; in cuius vberrimam messem nè falcem immitteremus nostram, hoc loco tantùm, quæ ad instituti nostri argumentum propriè spectant, id est, Aegyptiacas Lucernas aut ibi omissas, aut non nisi superficie tenus expositas, hoc Syntagmate prosequamur.

Apuleius.

Fortunius Licetus.

CAPVT II.

De loco, figura, alijsque lychnuchorum, Lucernarumque Aegyptiarum proprietatibus in genere.

Loca in quibus Lucernæ poni solebant, erant Delubra, Adyta, Cryptæ seu cœmiteria subterranea, de quibus singulis ordine dicemus. In Delubris pro qualitate Numinis, cui litabant, Lucernam ponere consueuerunt. Ita in Fano Anubidis Lucernam ponebant vel Canino capite, vel integrâ Canis figurâ conspicuam, vt postea ostendemus. In Delubro Osiridis vt plurimùm Accipitrino vultu, aut etiam totius volucris habitu spectabilem. In Fano Isidis, ipsam Isidem Lunari hemicyclo, & flammis è vertice surgentibus venerabilem. In Templo Canopi, Canopici Numinis ventripotentis, & dolij instar protuberantis similitudinem adumbrabant. Haud secus in cœteris Deorum Fanis, eo ornatu Lucernas adornabant, quo ipsa Numinum in ijs coli solitorum simulachra effigiabant. Quæ omnia vera esse, testantur Lucernæ in hunc vsque diem superstites ex Ægypto deportatæ, quas postea adducemus. Hanc consuetudinem Græci, Romanique, qui nullo non tempore Ægyptiacæ religionis, veriùs superstitionis, veluti Simiæ quædam fuerunt, imitati sunt, vti ex Lucernarum à Clar. Fort. Liceto adductarum inscriptione patet, quæ eas nunc Ioui, modò Dianæ, aut Mineruæ, cœterisque Numinibus consecratas apertè docent.

Loca in quibus Lucernæ apud Ægyptios ponebantur. 5

Figuræ variæ Lucernarum apud Ægyptios.

In Adytis quoque secretioribus Sacerdotum conuenticulis, præter Lucernas, ignes quoque mirâ industriâ adornatos adhibuisse comperio; nam ignes non ex cuiuslibet materiæ nutrimento, sed Dijs sacrificijsque appropriato deputabant. Sic Horo ignis ex perseæ lignis, Osiri ex lauri,

Ignes quales in adytis Ægyptiorum.

Isi

Iſi ex ſeriphij, alijſque ex alijs lignis adhibebant; & ex fumo & fuligine, qui in hunc vſque diem, teſte Burrattino, ſimilium Adytorum fornicibus adhæret, luculenter apparet. In Cryptis denique mortuorum depoſitis deſtinatis in hunc vſque diem Lucernæ vario hieroglyphicorum apparatu ornatæ in magna quantitate, teſte Vallæo, & Burrattino, reperiuntur; apertum ſignum, ibidem proprium fuiſſe locum Lucernarum depoſitioni deputarum, de quibus nunc aliquantulum fuſiùs diſceptare viſum eſt.

Lucernæ in Cryptis & Sepulchris.

Ægyptios vt floribus, fructibuſque terrenos Deos, ita ignibus cœleſtes coluiſſe, aliàs dictum fuit. Fuit autem ignis diuinæ naturæ, immortalis, incorruptibilis, inſectiliſque ſymbolum; atque eam ob cauſam Deorum capitibus, vti Menſæ Iſiacæ ſimulachra monſtrant, vt pluri-mùm imponebant, igneam in diuina Mente vim & efficaciam myſticè indigitantes. Hinc pyramides, ignis pariter ſymbolum, conficiebant eius ſoliditatis, quæ & omnes temporum iniurias facilè ſuperare poſſent, & mentium immortalitatem vel ipsâ figurâ ſuâ demonſtrarent. Verùm cùm de hiſce in Geometria hieroglyphica copioſè diſſeruerimus, eò Lectorem remittimus.

Ignibus cœleſtes Deos colebant Ægyptij.

Quæ quidem colendi ignis conſuetudo tantū in exterarum Gentium pectoribus obtinuit admirationis, vt nulla non natio hanc ab Ægyptijs edocta πυρολατρείας omnibus modis receperit ad ſe propagatā. Quid enim Mythrę ſacrificia aliud ſunt quam ignis illius cœleſtis, Solis inquam cultus, qui apud Perſas potiſſimùm magnum ſumpſit incrementum? Nam vt rectè de Perſeo Gregorius Monachus: Ἐδίδαξε δὲ αὐτοὺς καὶ τὴν μυσαρὰν τελετὴν, καὶ μαγείας τῆς λεγομένης Μεδούσης· ἐφ' ᾧ καὶ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατῆλθεν ἐν τῇ Περσίδι, ἐξ οὗ καὶ ἀνάψας, καὶ κτίσας ἱερὸν ἔθηκεν αὐτὸ ἐν αὐτῷ καλέσας τὸν ναὸν πυρὸς ἀθανάτου, καταστήσας δὲ ἄνδρας εὐλαβεῖς διακονεῖν αὐτῷ, καὶ φυλάττειν ἐκάλλωσε, (lege ἐκάλεσε) τούτους μάγους· ὅπερ ἕως ἄρτι ἐν πολλῇ τιμῇ ἔχοντες οἱ Πέρσαι πυρολατροῦσι. id eſt, *Docuit Perſas ipſos execrandas cæremonias & magiam, quæ dicitur Meduſæ, quo regnante in Perſia ignis è Cœlo delapſus eſt, ex quo ignem alium accendens ei fanum extruens in eo repoſuit, vocauitque templum ignis immortalis, & conſtituens viros prudentes, vt ſeruirent ſeruarentque ignem, Magos eos appellauit, quos ritus in multa dignatione habentes Perſæ ignem colunt.* Sed ignem multò ante Perſeum cultum, & à Zoroaſtro introductum, Cedrenus his verbis notat. Ἐκ τοῦ γένους τοῦ Βήλου καὶ Ζωροάστρης ὁ περιβόητος ἐν Πέρσαις ἀστρονόμος, ηὔξατο ὑπὸ πυρὸς ἀστρείου κεραυνωθῆναι, καὶ ἀναλωθῆναι ἐντειλάμενος τοῖς Πέρσαις τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ καύσει ἀναλαβεῖν, καὶ φυλάττειν, καὶ τιμᾶν. *Is à Belo ipſo duxit originem, & inter Perſas clariſſimus Aſtronomus fuit, qui cùm nouiſſet, optaſſetque igne de cœlo tangi, præcepit Perſis, vt oſſa ſua poſt exuſtionem legerent, ſeruarent, & colerent.* Hunc Zoroaſtrum ex Chamo ſeu Belo filium Miſraim nullum alium fuiſſe, quàm corruptâ à Perſis voce Mithram (quem & Oſirin dictum fuiſſe, conſtat) in Obeliſco Pamphilio amplè deduximus. Hic enim primus fuit, qui ignis cultum Ægyptios Chaldæoſque docuit; vt proinde quæcunque de Oſiri, Mythra, Zoroaſtro ibidem diximus, exactè ijs, quæ hìc tradimus, congruant. Quemadmodum enim Ægyptij in Adytis, ita Perſæ in ſpeluncis, ignis cultum magno cœremoniarum apparatu docebant, his verbis, vti

Cedrenus.

Zoroaſter docuit Perſas cultum ignis.

vti Firmicus Maternus l. 5. testatur, Μιχ ... , adeoque huius πυρολατρείας insania dementabantur, vt non ignem modò, sed & omnia ea, quæ vel ignis speciem referrent, sacro cultu, teste Dionysio de situ Orbis, πάντα πυρώδη σέβουσι, prosecuti sint; vnde & pyropo quasi flammas emittenti honorem habebant Authore Strabone l. 15, quem neque ad mortuum admouebant, non magis quàm ignem ipsum. Ex quo & illa superstitio nata videtur, vt ijs nihil denegaretur, qui ignem in fluuium detulissent; & ni compotes fierent, ignem se mersuros aquâ minarentur, vti Plutarchus asserit. Ignis inter prima primò in Perside, non autem à plebecula tantùm, sed maximè à Regibus in ædibus ad eam rem sanctè comparatis, Theodoreto teste l. 5. Eccles. histor. colebatur; vnde ædes istæ πυρεῖα dicta, ignis verò πῦρ ἄσβεστον, inextinctus; in Pyræo verò ignem seruabant ad diuinationes, eo eum loco habentes, quo Vestam Romani, ait Procopius l. 2. Strabo l. 15. Ὅτῳ δ' ἂν θύωσι θεῷ πρώτῳ τῷ πυρὶ εὔχονται. *Cuicunque Deo sacrificarent, primò igni vota nuncupabant*, τιάρας περικείμενοι πιλωτὰς καθηκούσας ἑκατέρωθεν μέχρι τῶν καλυπτειν τὰ χείλη, καὶ τὰς παραγναθίδας, *Tiaris operti ex lana densa vtrinque demissis, vt labra & genas tegant*, καὶ πυρὶ θύοντες ἐπιφέρουσιν αὐτῷ τὴν πυρὸς ξηρὰν ἐπιλέγοντες, πῦρ δέσποτα, ἔσθιε. *Sacrificaturi igni, ei pabulum prebentes dicebant, Ignis Domine comede*. Quæ quidem omnia ab Ægyptijs ad Persas, & hinc ad Græcos, Romanosque propagata, maximum semper incrementum habuere.

Sed vt ad propositam nobis de Lucernis Veterum narrationem redeamus, Notandum est, Lucernas variæ omninò figuræ fuisse, siue lychnos spectes, siue figuram ipsam Lucernarum. Fuerunt ijs μονόμυξοι, πολύμυξοι, id est, vnius, & plurium, pro ratione Numinum quæ colebant, ellychniorum seu myxorum Lucernæ; τρίμυξοι id est, 3 ellychniorum in trianguli formam concinnatæ supremo triformi Numini; τετράμυξοι, quatuor Elementorum præsidibus Dijs; quorum vnusquisque ea figurâ animalis, quæ Numina referebant, concinnabatur. Non defuerunt in honorem septem Planetarum ἑπτάμυξοι, septem ellychniorum Lucernæ constitutæ; δωδεκάμυξοι, duodecim Zodiaci Genijs ordinabantur, cuiusmodi vnius ad me ex Ægypto transmisit delineationem Michaël Schatta, quem suprà citaui, meus olim in Copticis Amanuensis. Scribit Demophilus peruetus Author, in Templo Solis Heliopolitano Lucernam fuisse tot lychnorum, quot diebus annus constituitur. Quos secuti videntur Tarantini tempore Dionysij Iunioris, Athenæo teste l. 15. Ταραντίνους εἰς τὸ πρυτανεῖον ἀναθεῖναι λυχνεῖον δυνάμενον καίειν τοσούτους λύχνους, ὅσος ὁ τῶν ἡμερῶν ἐστὶν ἀριθμὸς εἰς τὸν ἐνιαυτόν. *Tarantinis in curia lychnuchum positum fuisse, tot instructum ardentibus lychnis, quot dies essent in anno*. Et tametsi Athenæus nuperum inuentum lychnum dicat, Παλαιὸν δ' εὕρημα λύχνος· φλογὶ δὲ οἱ παλαιοὶ τῇ τε δαδὸς, καὶ τῶν ἄλλων ξύλων ἐχρῶντο. *Veteres enim igne tedæ & aliorum lignorum vtebantur*; negandum tamen minimè est, iam primæuis temporibus vsum lychnorum fuisse, siquidem in hunc vsque diem in abditissimis Cryptarum reconditorijs inueniuntur huiusmodi πολυλύχνοι, siue Lucernæ, tùm vnico, tùm pluribus myxis instructæ, hieroglyphico ornatu spectabiles, quas

Firmicus Maternus.
Dionysius Geographus.
Strabo.
Theodoretus.
Procopius.
Strabo.
Lucernæ Veterum variæ fuerunt figuræ.
Nota Lector, huius Lucernæ figuram ex Ægypto à Schatta transmissam ob angustiam temporis incidi non potuisse.
Demophilus.
Lucerna in templo Heliopolitano.
Athenæus.
Lucernæ antiquissimis temporibus in vsu fuere.

non niſi ante Romam conditam impoſitas fuiſſe, ſuprà in Syntagmate de Mumijs fuſè docuimus. Voco autem lychnum ellychnium, lineam & papyraceam ſtupam, oleo imponi ſolitam, ignis quoddam nutrimentum, quæ ſcitè ſanè deſcribit Prudentius in hymnis : Prudentius.

Viuax flamma viget ſeu caua fiſtula,
Succum linteolo ſuggerit ebrio,
Seu pinus piceam fert alimoniam,
Seu ceram teretem ſtuppa calens bibit.

Ægyptij itaque non Lucernis tantùm, ellychnijs ſtupeis, papyraceis, iunceis inſtructis, ſed & cereis, facibus ſeu tædis è cortice, quam λοφνίαν vocat Athenæus (Alexidi dicitur ξυλολυχνοῦχος Ciceroni lychnuchus ligneolus & obeliſcolychnus, cùm lignum in verruculo pro lampade ardet) thyrſis iunceis, quas λύχνου θρυαλλίδας vocat Ariſtophanes in Veſpis; thyrſis lotinis cera & reſina circumductis, vt interim varias lignorum ſtrues in Adytis omittam, vtebantur; accenſionem verò ipſam vocat Ariſtophanes λυχνοκαυτίας, λυχναψίαν, φανοφόρους, Herodianus l. 4. δαδουχίαν. Sed & in hiſce omnibus magna differentia intercedebat. Erant aliæ Lucernæ pendulæ, aliæ poſititiæ; de ijs Virgil. l. 1. Æneid.

Ariſtophanes.

Herodotus.

Virgilius.

dependent lychni laquearibus aureis
Incenſi, & noctem funalia vincunt.

Paul. Nat. 9.

Tectoque ſupernè
Pendentes lychni ſpiris retinentur ahenis,
Et medio in vacuo laxis vaga lumina nutant
Funibus, vndantes flammas leuis aura fatigat,

De hiſce idem Nat. 3. Paulinus

Clara coronantur denſis altaria lychnis,
Lumina ceratis adolentur odora papyris,
Nocte diuque micant.

Ex his, ni fallor, luculenter patet, ratio Lucernarum Ægyptiarum; quare iam ad particularem earundem deſcriptionem paulò propiùs accedamus.

CA-

CAPVT III.

De Lucernis Aegyptijs in peculiari.

§ I.

Lucernæ à Rege Myceri no filiæ posita.

MYcerinum Regem tùm sibi, tùm filiæ suæ Lucernas affabrè factas posuisse ante Bouem, cui cadauer filiæ incluserat, Herodotus ad longum describit; sed quoniam historia digna est, quæ ex ipso Authore percipiatur, verba eius hic apponam:

Herodotus.

Post hunc Chephrenem *regnasse in Ægypto dicebant Mycerinum Cheopis filium, eumque paterna perosum facta, & templa reserasse, & populo ad vltimum calamitatis afflicto fecisse potestatem res agendi & sacrificandi: quin etiam super omnes Reges iustitiam exercuisse. Quo nomine ex vniuersis Regibus hunc Ægyptij maximè prædicabant, tùm ob alia quæ benè iudicabat, tùm verò quòd conquerenti de ipsius sententiâ, de suo donabat, vt indignationi hominis satisfaceret. Cùm autem esset in ciues ita clemens Mycerinus, atque ita studiosus, principium ei malorum contigisse obitum filiæ, quæ domi vnica soboles erat. Quâ clade supra modum dum doleret, velletq́ filiam excellentiori aliquo genere sepeliri quàm cæteros, fecisse ligneam Bouem cauam; quam cùm inaurasset, in ea filiam sepelisse defunctam. neque humo Bos hæc condita est, sed ad meam vsque memoriam in propatulo fuit in vrbe Sai apud regiam, in conclaui quodam exornato posita, cui singulis diebus omnifarij odores inferuntur: noctibus autem perpetuò incensa Lucerna astat. In altero contiguo conclaui imagines stant Concubinarum Mycerini, vt in vrbe Sai Sacerdotes aiebant. Stant enim Colossi,* id est, grandia simulachra, *circiter viginti, è ligno fabricati, nudi plerique: qui quarum sint mulierum, non possum dicere, præterquam quæ narrantur. Sunt qui de hac Boue & Colossis hæc referant: Mycerinum amore filiæ suæ captum, vim ei intulisse: deinde illam cùm præ mærore se suspendisset, patrem in hac Boue sepelisse: matrem autem manus ministrarum quæ filiam patri prodidissent, præcidisse: & nunc earum hæc esse simulachra eius mali quod viuæ passæ fuissent. Hæc (vt ego opinor) dicunt nugatores, vt alia, ita & de manibus Colossorum: quippe quas ipsi vidimus temporis diuturnitate delapsas, quæ ad meam vsque ætatem ad pedes eorum stratæ visebantur. Bos quoque cum cæterum corpus operta est Phœnicæo pallio, tùm verò ceruicem & caput crasso admodum auro: cuius inter media cornua circulus annexus inest, Soli assimilatus. Neque stans est Bos, sed in genua cubans, magnitudine quanta est grandis Vacca viua. Effertur autem è conclaui quotannis. & postquam Ægyptij verberarunt Deum quendam, quem in tali negotio non puto mihi nominandum, tunc & Bouem in lucem proferunt. Aiunt enim eam orasse patrem Mycerinum, vt defuncta quotannis semel Solem intueretur. Huic Regi, post calamitatem filiæ, secundo loco hoc accidisse: ex vrbe Buti venisse Oraculum, fore vt sex omninò annos viueret, septimo defuncturus. Id hunc ægrè ferentem, vicissim misisse ad Oraculum contumeliosas querimonias: quòd, cùm pater suus & patruus, qui Deorum immemores templa*

clauſerant, hominesque perdiderant, tamdiu vixiſſent, ipſe piè faciens tam citò foret vita defuncturus. Rurſus ei veniſſe dicuntur ex Oraculo reſponſa, eapropter ipſum properè vitam finiturum, quòd non id faceret quod deberet. Oportuiſſe enim Ægyptum centum quinquaginta annis affligi: idque duos qui ante eum fuiſſent Reges didiciſſe, ipſum verò nequaquam. Hæc vbi accepit Mycerinus, ſe iam à Numinibus damnatum, Lucernas feciſſe permultas, quibus cùm nocteſceret accenſis, potaret ac ſe oblectaret, neque diu neque noctu intermittentem quin per paludes perque nemora vagaretur, vtque audiretur, iuuenilibus in rebus ſtudioſiſſimè verſari. Hæc autem idcircò excogitârat, quòd vellet Oraculum conuincere mendacij, vt duodecim pro ſex fierent anni, diebus factis ex noctibus. Vtrum verò Herodotus Lucernas perpetuò ardentes habuerit, vti inclytus Licetus exiſtimat, dubium eſt; quid nos ſentiamus, in ſequentibus patebit.

§ II.

De Lucernis Aegyptiorum in ſacra animalia transformatis.

Lucernæ à Duce Hetruriæ miſſæ.

MIſit pro ſuo in Rempub. Literar. affectu iam dudum ſapientiſſimus Princeps, Magnus Dux Hetruriæ, è ſuis Muſeis omni antiquitatis

Lucerna Bouis figura in Apidis Fano.

genere inſtructiſſimis, nonnullas veterum Ægyptiorum Lucernas, quas hoc loco opportunè inſerendas exiſtimaui. Quarum prima Bouis procumbentis figuram refert, cum puero dorſo eius incumbente, & folijs fici, vti præſens figura docet. Bouem Apidis figuram, Apidem verò agriculturæ præſidem Genium expreſſiſſe, paſſim hoc Opere docuimus. In Fano itaque Apidis Lucernam ponebant in honorem huius Numinis adornatam; & per Lucernam quidem pium & religioſum erga Numen affectum, per ignem verò calorem vitalem notabant; qui ſi ab agricultura abeſſet, omnia in vltimum exitium ruitura exiſtimabant. Numen itaque tacitè, vt hunc vitæ calorem agris campiſque concederet, hoc ſymbolo ſollicitabant. Puer dorſo Bouis incubans, cum folio fici, vitam vegetabilem notat, cuius calore vitali à Numine communicato omnia re-

iuue-

iuuenescere videbantur per vim fœcundatiuam, quam folium fici, quam Ægyptiacè thrio vocant, notat; siquidem hoc folium, eò quòd pudendorum virilium formam exprimeret, non incongruè, teste Plutarcho, pro fœcundæ generationis symbolo assumpserunt. Huiusmodi autem Lucernas in Apidis Fano positas expressè docet Demophilus de priscorum religione; Ἐν τῷ ναῷ Ἄπιδος ἔθηκεν τὸν λυχνοῦχον βούμορφον, τὸ τῆς γεωπονίας σύμβολον. *In templo Apidis ponebant Lucernam sub Bouis forma, symbolum culturæ agrorum.* Rectè igitur Numini agrorum præsidi Lucernam hanc mysticam ponebant, eâ spe freti, futurum vt Numen religiosa ignis cœremonia sollicitatum attractumque maiori vigilantiâ in rerum fidei suæ commissarum curam incumberet. Aliam Bouino capite conspicuam vidi apud laudatissimum Licetum in Opere de Lucernis Veterum fol. 906.

Plutarchus; Demophilus.

Lucernam Apidi cur posuerint Ægyptij.

Licetus.

§ III.

Lucerna Aegyptia tetralychna.

HAnc Lucernam vnà cum Mumijs ex Ægypto Magno Duci Hetruriæ allatam refert Nardius, & est τετράλυχνος; quâ quidem nihil aliud, quàm eorum Numinum, quæ quatuor anni stationibus præerant,

Lucerna tetralychna.

cultum indigitasse videntur. Hanc in solenni Comasiarum pompa, & Adytorum consecratione adhibitam fuisse, refert Scholiastes in 11. lib. Metam. Apuleianæ. *Præferebatur*, inquit, *& Lucerna* τετράμυξος *in quatuor* *Numi-*

Numinum, quæ in Comasijs circumferre solebant, honorem accensa; & ea indigitabant eorum Deorum, qui quatuor anni tempestatibus præsidebant, propitiationem. Cùm enim totius Reipublicæ salus & prosperitas à rerum vbertate, cui quatuor dicta Numina, in quadripartiti anni curriculum distributa, præerant, dependeret; aptè sanè τετράμυξον hanc Lucernam, nè quicquam mysteriosarum cœremoniarum deesset, præferebant. Nam vt suprà diximus, Ægyptij Lucernas suas tot lychnis instruebant, quot numerus Numini alicui consecratus vnitates contineret.

Lucerna tetralychna in Comasijs circumferebatur.

§ IV.

De Lucerna Canubica seu Canina, aut Κυνομόρφῳ.

Lucerna Canubica.

NIhil frequentiùs fuit Ægyptijs, quàm Lucernas suas Canis figurâ exprimere: erat enim Anubis inter tutelares eorum Deos præcipuus. Huius farinæ Lucernam, vnà cum alijs, Serenissimus Dux Hetruriæ transmisit vnam, integrâ Canis iacentis figurâ expressam. Reperiuntur & aliæ Lucernæ loco lychni Canino capite conspicuæ; quæ quidem omnes ad tutelaris Numinis vigilantiam alludunt, quâ deposita in Cryptis subterraneis corpora custodire putantur. Hinc eadem de causa omnibus ferè Mumiarum inuolucris Canis figura impressa cernitur. Verùm cùm hæc omnia amplissimè exposita sint in Syntagmate de Mumijs, hìc non immorabimur. Hæc dum tracto, occurrit mihi in eximio Opere Fortunij Liceti de Veterum Lucernis fol. 1178. ex gemma depromptus schematismus, in quo si vllibi, sanè in illo Ægyptiorum ingenium maximè elucescit. Tres in eo figuræ conspiciuntur, quarum prima nuda τρίποδος, καὶ τρικέφαλος, id est, trium femorum, cum tribus capitibus, quorum vnumquodque vni corporis adnexum trunco, Loti flore insignitum est, quæ binis manibus Lucernas gestat, tænijs hinc inde volitantibus, & Mercurium Trismegistum notat. Secunda seminuda, & palliolo tecta, in capite modium gestat, in cuius dextra arundo, vel vt Licetus putat, thyrsus liliaceus, cum Cane adstante, eique abblandiente; & Serapidem signat; cui similem à nobis propositam vide in primo Tomo fol. 198. Tertia Isin exhibet, sistro, situlâ, & in capite Loti flore spectabilem, de qua simili habitu exposita vide Tom. I. fol. 189. Verùm cùm eruditissimus Licetus pulchrâ, & ad mentem Ægyptiorum aptissimâ expositione singula libro & folio citato illustrârit, operam meritò perdam, si vlteriori interpretatione arcanam eorundem significationem euoluere attentauerim.

Lucerna Ægyptia apud Licetum.

§ V.

De Lucerna Sphyngis.

INter cœteras Lucernarum figuras, quas Sereniſſimus Magnus Hetruriæ Dux Oedipo communicauit, Sphyngis integræ figura ſpectabilis eſt, quæ tamen vtrum Lucernæ vſum habuerit, dicere nequeo, cùm foramina lychnorum non compareant; & illa eſt quæ ſequitur. Quamuis Lucerna Sphyngis.

non ignorem, Ægyptios Lucernas ſuas ſubinde in Sphyngis figuram adaptaſſe, cuius ſignificationem cùm ex profeſſo tradiderimus Syntagmate de Sphyngibus, eò Lectorem remitto. Protulit & nobis huius generis Lucernas binas in eximio ſuo de Lucernis Opere Licetus, cuiuſmodi eſt illa, quam folio 997. exponit, & alia in Sphyngis formam efficta, quam fol. 822. exhibet, quæ neſcio quid Ægyptiaco-hieroglyphicum oleant. Nam vt alibi docuimus, ſolebant Ægyptij Sphynges paſſim Delubrorum coronidi, teſte Clemente Alexand. incidere, tanquam intellectualium Poteſta-

teſtatum ſymbola; in Lucernas verò eadem adaptabant ſymbola, vt innuerent vel ipſo lumine igneæ mentis ingentem, qua inferiora omnia illuſtrat, virtutem; vſuſq; harum maximè in Adytis, inſolenti myſteriorum exhibitione celeberrimis, fuiſſe videtur. Sed de his paſſim in toto hoc Opere actum vide.

§ VI.

De Lucernis phallicis.

Lucernæ phallicæ.

QVanto honore Ægyptij nullo non tempore propudioſum phalli cultum proſecuti ſint, innumeris huius Operis locis oſtenſum eſt. Hunc enim non duntaxat in phallophorijs ſiue pammelijs Oſiri dedicatis feſtiuitatibus ſemper primo pompæ loco portabant, ſed & eundem vtriuſque ſexus homines collo, fœmori, brachijs alligatum contra faſcinum, ſterilitatiſque opprobrium geſtare ſolebant; quin & ſacris animalibus, Deorumque ſimulachris paſſim adnexum ſpectamus; quid mirum, ſi hunc Lucernis quoque impreſſerint? Nam vt ſæpe diximus, Lucernæ pro Numinis, cui ſacrificabant, ratione efformabantur: Anubi enim Lucernam Cynomorpham, Oſiri Solari, Accipitrino vultu transformatam, ita & Oſiri Nilotico fœcundo Numini, Lucernam φαλλόμορφον ſtatuebant, & ſic de cœteris Numinibus idem iudicium eſto, vniuſcuiuſque videlicet effectibus & operationibus congruam. Harum nonnullas Licetus expoſuit fol. 910. & fol. 1142.

§ VII.

De Lucerna Typhonia.

Lucernæ Typhoniæ.

ÆGyptij non Dijs tantùm beneficis, ſed & maleficis, illis vt prodeſſent, hiſce nè obeſſent, Lucernas ſtatuebant; cuiuſmodi ex Ægypto olim allatam, ex Muſeo Mediceo tranſmiſit inclytus Nardius, Aſinino capite, quod Silenus tenet, vt ſequitur, ridiculam. Aſinum Typhonis ſymbolum fuiſſe, paſſim docuimus; & Plutarchus refert, Typhonem vocem habuiſſe, Aſininum ruditum proximè referentem, vnde & tubæ clangorem tolerare nequibant, vtpote ruditui & Typhoniæ voci ſimilem; imò Menſe Payni pœnas luiſſe Aſinos, execrandi Typhonis gratia, quem Aſinum tùm inertiâ, ſtoliditateque, tùm colore retuliſſe narrant: Καὶ πόπανα ποιοῦντες ἐπιπλάττουσι, verba Plutarchi ſunt, ἀνδρόσημον ὄνον δεδεμένον, *Placentas facientes ijs Aſini figuram imprimunt.* Cur verò Lucernam hoc Typhonij Aſini ſymbolo exornârint, explicemus.

Lucernæ Aſini figura cur exornatæ.

Conſtat ex paſſim dictis, Typhonem omne id malum ab Ægyptijs habitum, quod ſterilitatem, contagionem, aduſtionem, vim quandam ad cor-

corruptionem aptam, omniumque destructionem referret. Hanc vt amolirentur à fœcundo Nili profluuio, Lucernas hoc ei apparatu, quem vi-

des, adornabant, spe freti futurum, vt imagine sui cognitâ à malis perpetrandis cessaret. Hinc Silenum eidem veluti inequitantem, & caput Asini constringentem aptè apposuerunt, eò quòd Silenus fœcundi Numinis symbolum, & Osiridis stipator potentiam malignitate & adustiuâ vi refertam quadantenus, ob insitam ei ἀντιτεχνίαν, cohibeat. Insistit autem Lucerna hoc typo adornata pedi Aquilino, seu Accipitrino, vt ostenderetur, Typhonia vis nociua & adustiua in Sole latens, quam Silenus Bacchi

Plutarchus.

ſeu Oſiris Dionyſij aſſecla, humore cui præeſt, temperat. Nam vt rectè Plutarchus, Iſis non omninò interemptum Typhonem, ſed vinctum eſſe voluit, quia aduſtiua ſeu ignea vis tametſi ſubinde ob nimiam ſiccitatem perniciosa eſt, humori tamen nimio temperando ſuo tempore confert. Patet itaque Lucernæ Typhoniæ vis & genuina ſignificatio.

§ VIII.

De Lucernis polylychnis, quæ in Cryptis ſubterraneis Aegypti paſſim reperiuntur.

Lucernæ in Cryptis Ægypti repertæ.

LVcernæ multiplici myxorum ordine conſtructæ ſubinde in cœmiterijs Ægypti reperiuntur; de quibus oculatus teſtis Titus Liuius Burrattinus, quem ſæpe ſæpius in præcedentibus allegauimus, literis ad me datis ita ſcribit; *In queſte caue ſi trouano ancora gran quantità di vaſi di creta cotta, fatti in guiſa di Lucerne, mà capaci alcuni di quattro, & altri di ſei, otto, e dodici ſtuppini; li quali dicono li Arabi, che erano lumi perpetui, mà io credo che foſſero lumi ordinarij, poiche tutte le caue ſono nella volta affumate. Affermano però li Arabi, di ritrouare ſpeſſe volte di detti lumi perpetui, quando s'aprono li ſepolcri nuoui; mà non hauendone io mai veduto, non poſſo affermare coſa niſſuna.* Quæ quidem ea quæ de polylychnis Ægyptiorum Lucernis ſuprà diximus, apprimè comprobant, & Michaël Schatta ſuprà memoratus in ſuis ad me Arabicis literis datis apertè docet, his verbis:

وتعرف ابونا لاني وجدت في مغارات المنف عتيقة كثيرين من الاسراج
وعدهم ثلثة ومن احدين اربعة وثمنة سعاع النار وصورتهم بصورة الكلب والانسان
والثور والبزي والحية ومثل غيرهم كما تنظر في الصورة التي سلمت اليك ☼

Scias quoque Pater, quòd in cryptis ſubterraneis Memphis antiquæ inueni multas Lucernas, quarum aliquæ tres, aliæ quatuor, octo, aut duodecim lychnos habebant, in ſimilitudinem Canis, Hominis, Tauri, Accipitris, & Serpentis effigiatas, & cætera ſimilia hiſce, vti vides ex figura quam miſi ad te. Et eſt illa, quæ ob anguſtiam temporis incidi non potuit, δωδεκάλυχνος, haud dubiè duodecim Aegypti Numinum Principum honori conſecrata. Non parua hoc loco nobis difficultas occurrit de Lucernis, quas perpetuo lumine fulgere in Cryptis ſubterraneis Burrattinus ex Arabum mente dicit; quæ vt decidatur, ſit

§ IX.

§ IX.

Vtrum Aegyptij verè in ſubterraneis Cryptis Lucernas perpetuo lumine ardentes conſtituerint; & quod eorum fuerit artificium.

QVamuis Licetus in ſuo de Lucernis Opere fuſè & doctè hanc materiam tractet, nè tamen nos tam luculentæ dignitatis argumentum tranſiſſe videamur, noſtram hoc loco de eo ſententiam apponendam duximus. Multi hucuſque ex nonnullis Lucernis, quas in Cryptis ſubterraneis, indicio neſcio cuius apparentis luminis repererunt, Veteres magnum hoc perpetui luminis ſecretum calluiſſe, firmiter ſibi perſuaſerunt, idque varijs exemplis docent, ex quibus duas adducunt Lucernas proauorum noſtrorum memoria detectas. Prima eſt Lucerna Pallantis, quæ temporibus Henrici tertij Imperatoris anno 1401 ab Agricola quodam non procul ab Vrbe ad Tyberim, vnà cum prodigioſa & gygantæa corporis Pallantini magnitudine reperta fuit, perpetuo igne à bis mille & ampliùs annis ardens, quæ nec flatu, nec aquæ, alteriuſue liquoris ſuperaffuſione extingui potuerit; ſed ſimul ac neſcio quo caſu fundo perforata & rupta ab importunis miræ lucis oſoribus fuit, ſtatim effuſo liquore flamma euanuit. Illud autem corpus Pallantis Arcadis fuiſſe, filij Euandri, & à Turno olim interfecti, Volaterranus refert, cum hac inſcriptione:

Lucernæ putatæ perpetuæ — *Lucernarum dictarum exempla duo.* — *Volaterranus*

Filius Euandri Pallas, quem lancea Turni
Militis occidit, mole ſuâ iacet hìc.

Altera Lucerna in via Appia reperta fertur tempore Pauli III. Pontificis Maximi, in ſepulchro Tulliolæ Ciceronis filiæ, vti inſcriptio tumbæ docet.

TVLLIOLÆ FILIÆ MEÆ.

Hæc inquam Lucerna inuenta, dicitur à mille ſeptingentis ferè annis perpetuo igne ſuccenſa, & ad patrum noſtrorum memoriam perdurauit, ſed ad aëris ſubeuntis ingreſſum, vix dum flamma comparuit, ecce diſparuit. Ita Quido Pancirolus in ſuo de memorabilium rerum deperditarum libro tradit, & fuſiùs totum negotium examinat Licetus.

Pancirolus.

Certè lubricum, & vix ſatis à quoquam explicatum argumentum de lumine perpetuo aggredimur; quod ſi neges, habebis, adductas hoc loco authoritates tanti eſſe momenti, vt ijs fidem non adhibere, idem ſit, ac tantorum Authorum ſinceritatem tacito quodam diſſenſu reprobare. Quid itaque de hoc negotio ſentiendum ſit, & quem modum Ægyptij in Lucernis perpetuo lumine fouendis adhibuerint, tùm exponemus, vbi priùs nonnulla ad inceptum argumentum luculentiùs demonſtrandum, ſuppoſuerimus.

Lucernæ perpetuæ dictæ, diuersis modis constructæ. Nempe primo miraculosè.

Suppono itaque primò, inter Veterum Lucernas, quas perpetuo lumine fulsisse Authores referunt, earumque ingentem numerum ex omni antiquitate extractarum adducit Fortunius Licetus, scriptor sanè fortunatissimus, diuersâ ratione & modo constructas fuisse. Fuerunt quæ præternaturali & miraculoso lumine perpetuò arserunt, vti fuit Lucerna Antiochena, quæ ad quingentos annos lumen in propatulo & publico loco supra portam Ecclesiæ conseruasse fertur, vt Author est Cedrenus apud Franciscum Citesium Pictauiensem Medicum in Opusculo, quod nuncupatur *Abstinens consolentanea*. Verùm qui stellas perpetuo lumine animat, eidem minimè quoq; difficile est, materialem Lucernarum ignem omnipotenti dextrâ suâ, non in quingentos duntaxat annos, sed in perpetuas æternitates conseruare; vt proinde de huiusmodi Lucernis minimè nobis sermo sit.

Cedrenus.

Secundò fraude Dæmonis.

Suppono secundò, non paucas quoque earum Lucernarum, quæ perpetuo lumine ardere repertæ sunt, opera Dæmonum, ad malè feriatorũ hominum siue curiositatem, siue auaritiam, siue falsorum Deorum cultum in animis eorum accendendum, per mille fraudes, quarum Diabolus artifex est, fuisse repræsentatas. Ita S. Augustinus l. 21. cap. 5. & 6. de Ciuit. Qui enim legit, quanta prodigia & pseudodogmata in Veterum consultatione Oraculorum ope Dæmonum contigerint, is apertè fatebitur, hanc ijs in Lucernis perpetuo igne putaticio lucentibus conseruandis potestatem minimè esse denegatam. Est enim proprium Cacodæmonum, homines primò prodigiosarum rerum obiecto, veluti illicio quodam trahere, tractis ad superstitionem, & falsum Deorum cultum viam sternere, & sic tandem sui iuris facere. Hominibus itaque Deorum sepulchra explorantibus, nihil faciliùs fuit, quàm earum rerum specie, quæ diuinum quid saperent, vti Lucernæ ab immemorabili tempore conditæ viuâ flammâ primò in admirationem, deinde etiam in illius Numinis, cuius beneficio Lucerna perpetuo igne constituta fuisset, cultum & venerationem trahere. Potuit itaque ad primum Cryptæ cuiuspiam introitum Dæmon hominibus flammam, vel aliam quampiam fulgidæ rei speciem oculis hominum obgerere, quam dum viribus naturæ altius quiddam existimant, soli illius Deastri, cui Lucerna consecrata fuerat, potestati adscriberent; qui quidem primus est ad idololatriam gradus. Atque tales ego puto fuisse omnes eas Lucernas, quas in sepulchris Gentilium ad certi alicuius Numinis cultum positas, & deinde casu repertas perpetuo igne flagrantes, tradunt Authores; non quòd perpetuo igne arserint, sed quia Dæmon vel ad primum ingressum, vti dictum est, talem speciem obtulit, quæ illis veluti quidam ad impium Deorum cultum lapis foret offensionis. Quod idem in Chimicis operationibus præstare solet, ea intentione, vt homines incautos auaritiæ, χρυσολατρείας perpetua sibi deuinciat mancipia, quorum proprium est, dum irrito conatu ad abditum artis Sacramentum pertingere nequeunt, stygium mouere Acherontem, Dæmones, qui artis secretum doceant, prouocare, ac tandem cum æterno animarum exitio ijsdem se deuouere. His itaque suppositis, iam discutien-

S. Augustinus.

Lucernę perpetuæ putatitiæ, à Dæmone constitutæ.

cutiendum nobis restat, vtrum vi quâdam naturali tam mirificum perpetui luminis machinamentum confici possit.

Lucerna perpetuo lumine vtrum naturaliter confici possit.

Magnam de hoc argumento inter Authores controuersiam reperio. Sunt qui id fieri posse naturaliter, apertè negent; atque ita argumentantur: Omne quod in vaporem fumi resolutum tandem contabescit, perenne esse non potest: sed ignis nutrimentum pingue quodcunque dum accenditur, in vaporem mox resolutum contabescit; ergo ignis nutrimentum perenne esse nequit.

Negatiuæ sententiæ argumentum.

Aduersæ verò sententiæ sectatores, negant hoc loco minorem, aiuntque dari in natura rerum certas quasdam species, quæ ad æqualitatem resistunt igni, neque vnquam ab eodem penitùs superantur; vrgentque argumentum inductione empyricâ, Asbesti, Amianti, auri potabilis nescio cuius; & talibus adminiculis paulò antè citatas Lucernas perpetuo lumine fulgidas fuisse. At mirum est, à tot adeoque curiosis rerum scrutatoribus huiusmodi Asbestinos lychnos, quibus dictæ Lucernæ instruebantur, nunquam fuisse repertos. Fateor & ego, si vlla res in rerum natura perpetui luminis τέχνημα præstare posset, id Asbestum, & Amiantum præstare debere, quorum lychnus stupaceus vti inconsumptibilis est, ita ex eo extractum oleum irresolubile esse nemo negare potest, qui naturam vtriusque penitiùs inspexerit. Et lychnus quidem ex Amianto confectus (quem iam à biennio Lucernæ meæ ardentem video, nec in minimo quidem defecisse reperio, neque desiturum puto) ἀφθαρσίας luculenter probat inditia; de oleo tantummodo irresolubili difficultas est, quòd si quis mihi ex Asbesto extraxerit, eum vnà mihi perpetui ignis nutrimentum suppeditaturum esse, nullum dubium est; at quis est hic? & laudabimus eum. Certè iam dudum cum summis Chimicæ artis magistris & insignibus distillatoribus de hoc negotio suscipiendo à me transactum fuit; nec defuerunt, qui in eo extrahendo nullum non lapidem mouerunt; at frustra; oleum enim inde extractum, vel non concepit ignem, vtpote aqueæ substantiæ quàm oleagineæ similius; vel adeo fæculentum euasit, vt igni concipiendo prorsùs ineptum inidoneumque existeret; vnde desperato negotio in eam opinionem deueni, huiusmodi olei extrahendi mysterium si non ἀδύνατον, saltem difficilius esse, quàm vt ad illud humanæ operationis industria pertingat. Quare meritò, vti τετραγωνισμὸς, perpetuus motus, lapis Philosophorum, similiaque hucusque inaccessæ materiæ argumenta, ita & ignis perpetui artificium, pro desperatis habenda sunt.

Affirmatiuæ sententiæ argumentum.

Ellychnium inconsumptibile dari potest.

Oleum inconsumptibile dari non potest.

Lucerna perpetua dari non potest.

Sed dices, quod aliquando fuit, & factum est, id & modò esse & fieri potest; at irrefragabiles authoritates suprà allatæ apertè monstrant, huiusmodi Lucernarum apparandarum rationem priscis fuisse cognitam; ergo & moderno tempore eam à sagacibus ingenijs peruestigari posse, non est ἀδύνατον. Respondeo nullâ ratione euinci posse, Lucernas suprà allegatas fuisse perpetuo lumine instructas, cùm subitanea illa lux varijs modis se se operarum oculis ingerere potuerit, vel ex Dæmonum præstigijs, vel etiam naturali causa. Cùm enim aër temporum longitudine inclu-

Obiectio.

Responsio.

Flammæ subitaneæ ex Crypteis apertis subinde erumpunt.

inclusus, exhalantium corporum pinguedine infectus fuerit, nihil faciliùs esse potuit, quàm vt is vel ad primum subeuntis noui aëris accessum per antiperistasin accenderetur; idque experientia docet quotidiana in Cœmiterijs, vbi huiusmodi flammæ plerumque cernuntur; imò fossores metallorum, quibuscum sæpè hac de materia consultò transegi, fassi sunt, vix vnquam se nouas cauernas aperire, quin huiusmodi flammæ erumperent. Accedit quòd in huiusmodi prodigiosis luminibus primò detectis, imaginatio magna efficacia polleat ad quidlibet sibi imaginandum, præterquàm quod fuit. Hoc pacto, quòd fossores suprà memorati perpetuæ Lucernæ effectum putabant, ego subitaneum meteorologicæ impressionis effectum fuisse assero; fumum se vidisse putant, at nullū alium quàm proprij oris halitum, quem vtplurimùm in crassiore aëre diffundere solent. Verùm cùm hanc materiam integro libro, & ex professo in Mundo subterraneo, Deo dante, discussuri simus, hìc diutiùs non immorabor. De lumine itaque perpetuo Ægyptijs vsitato, & quomodo id instruxerint, nonnihil dicendum restat.

Ægyptij Lucernas perpetuo fulgentes lumine qui construxerint

Ægyptios Sacerdotes Lucernas perpetuo lumine fulgentes habuisse in Adytis, Cryptisque sepulchralibus reconditas, non tamen ex Asbesto concinnatas, sed alio summo sanè ingenij conatu adornatas, tùm ex Burrattini, tùm ex Arabum Scriptorum authoritate constat, vti posteà videbitur. Sed vt omnes videant, quem in dicta Lucernarum adaptatione modum tenuerint, rem ab ouo demonstrare aggredior.

Prisci Sapientes vti summo ingenij acumine, nec minori naturalium rerum peritiâ instructi erant, ita nihil quoque aggrediebantur, nisi altum, arduum, insolens, & diuinis operibus proximum. Inter cætera quoque machinamenta, cùm animarum statum extra omnes mortis limites, ab omni contagione immunem cognoscerent, defunctorum corporibus Lucernas quasdam constituebant, quas, vt quantum fieri posset, animarum naturæ responderent, perpetuo igne animare conati sunt. Verùm cùm nulla res in natura rerum reperiretur, quæ hunc effectum præstare posset, id naturæ perennis operationibus & auxiliatrice manu perfici posse cogitarunt, eo quo sequitur modo.

Bituminosa loca Ægypti.

Sunt in Ægypto multa loca bitumine & petroleo, vti omnes Ægyptiacarum rerum exploratores, Bellonius, Radziuilius, Vallæus, & Burrattinus testantur, inexhaustæ multitudinis referta, & abdito naturæ consilio ibidem constituta. Ægyptij itaque occulta naturæ molimina penetrantes, è puteis similibus occultos canales deriuabant in ipsas subterraneas corporum sepulchris destinatas Cryptas, vbi & Lucernam adaptabant, quæ canali pinguedinis vehiculo inserto, continuò aliunde deuecti liquoris, quo Asbestinus & inconsumptibilis lychnus seu myxus Lucernæ inditus inebriebatur, suctu nutriebatur. Cùm itaque liquoris oleacei affluxus perennis esset, & stupa Asbestina inconsumptibilis, perpetuum lumen ex consequenti durare necessarium erat. Atque hoc ita esse, Schiangia Arabs in historia memorabilium Ægypti testatur his verbis:

وكان

وكان في مصر بقاع مملوا بقار وبقفر والفلسفه كان يعرفون هده قوه الطبع واهدوا الجدول منه حتي المغاراتهم وفيهم السرخ الذي يتصل بالجدول مذكورين وكان في السرخ الخيط من الفتيل الذي لا يمكن ان هو يحترق من النار وهكذا السرخ كان يشرق ابدا من اجل القفر الذي هو يجري ابدا ومن اجل الفتيل الذي هو لا يحترق من النار ✡

Fuit autem in Ægypto campus, cuius fossæ plenæ picis & liquidi bituminis, vnde Philosophi vim naturæ cognoscentes constituebant canales quosdam ex huiusmodi locis vsque ad cryptas subterraneas, in quibus Lucernam ponebant, quæ coniungebatur cum canalibus memoratis; Lucerna verò habebat filum ex lino, quod ab igne comburi non potest; & hoc pacto Lucerna semel accensa perpetuò ardebat, ob perpetuum bituminis affluxum, & ob lini filum incombustibile. Schiangia.

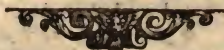
Atque hæc, meâ quidem sententiâ, verissima perpetui luminis construendi ratio est; quæ cùm purè naturalis sit, non magnâ, præsertim in locis quæ petroleo abundant, ad similes Lucernas construendas, difficultatem habet; vt proinde Arabes de lumine perpetuo inter Cryptas dispositis ardentibus Lucernis non sine fundamento ratiocinentur. Scopus denique & finis, ob quem Lucernas huiusmodi concinnabant, alius non fuit, quàm vt monstrarent, quòd sicut ignis natura Deorum operationibus simillima est, ita Numina quoque custodiæ corporis deputata, ob abditam quandam sympathiam consensumque, quem ad eundem obtinent, veluti sensibili quodam diuinitatis symbolo, tùm ad depositi tutelam, perennemq; præsentiam, tùm ad animæ perpetuam illustrationem, attracta hisce assistere putarentur. Atque hæc de Veterum Ægyptiorum Lucernis sufficiant. Lucernas perpetuo ardentes cur posuerint Ægyptij in Cryptis.

FINIS SYNTAGMATIS VIGESIMI.

ANA-

ANACEPHALAEOSIS TOTIVS OPERIS.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO

LVCAE HOLSTENIO

Bibliothecæ Vaticanæ Custodi,

NEC NON

LEONI ALLATIO

ΦΙΛΟΛΟΓΩ ΠΟΛΥΣΟΦΩ,

Viris merito suo celeberrimis, & vndiquaque doctissimis.

ΑΧΑΡΙΣΤΟΣ καὶ ἀφιλότιμος *non immeritò videri possem,* Viri doctissimi, *si honori meritisque* Vestris *longè amplissimis non aliquam mearum lucubrationum partem constituerem, quorum auxilijs, consilijsque plurimum me debere ingenuè fateor.* Vos *enim me Herculeâ argumenti mole vacillantem fulciuistis, difficultatum scopulis implexum extricastis, necessarijs librorum subsidijs instituistis, & quod caput est, authoritate quâ polletis maxima contra Criticastros vindicastis. Ardua, fateor, ausu forsan temerario aggressus videri possim; sed nostis* τὴν σοφίαν ἐν τοῖς γόνασι συντεθειμένην τοῖς πᾶσιν πωλεῖσθαι· καὶ τὰ τῶν κακοζηλούντων κριτήρια φοβητέα; μηδαμῶς. Ἄκμων μέγιστος οὐ φοβεῖται τοὺς ψόφους· ὑμῶν παρεστώτων, ἅπαν ἄπορον πόριμόν ἐστι· μᾶλλον δὲ τῇ τόλμῃ δικαίᾳ, καὶ Θεὸς συλλαμβάνει. Vestris *itaque meritis hac totius Operis, tanquam peritis rerum in ea digestarum Censoribus, debebatur* ἀνακεφαλαίωσις: *quam si haud* Vobis *displicuisse cognôrim, oppidò gaudebo,* ὀλιγωρήσων τῆς δόξης τῶν ἄλλων, *aliorum nunquam veriturus iudicium, si* Vestro *vndiquaque limatissimo responderit.*

ANACEPHALAEOSIS TOTIVS OPERIS,

Quà abditarum, abstrusissimarumque rerum expositionem & interpretationem ab Authore verè iuxta Veterum Aegyptiorum mentem factam esse, Aegyptiosque nihil aliud per celebres hieroglyphicorum notas, quàm quod dictum est, intellexisse, varijs ijsque irrefragabilibus argumentis & rationibus demonstratur.

PRAEFATIO.

ANTEQVAM ex immenso huius Operis Oceano, & pelago prorsùs inexhausto, contractis velis portui nos committeremus, hoc loco ostendere visum fuit, nos hoc in Opere veri, genuini, & ab omni fuco alieni Oedipi muniere functos, interpretationem nostram ita veterum Sacerdotum menti accommodasse, vt ipsa præter id, quod ipsi senserunt, nihil aliud diuersum, aut commentitia ingenij impostura fucatum exhibeat; sed hanc, quam interpretati sumus, veram priscorum seculorum doctrinam esse, ab Ægyptijs primùm inuentam, à cæteris deinde propagatam, ac tandem, quæ est ineuitabilis temporum inconstantia & vicissitudo, perditam abolitamque, denuò à nobis singulari Dei beneficio instauratam, quemadmodum contra nescio quos Zoilos & Sycophantas paulò post demonstrare conabimur.

Rogo autem ante omnia Lectorem beneuolum, vt ea quæ de hoc argumento tradidimus vberrimè in Epistola parænetica, quam Obelisco Pamphilio præfiximus, consulat, vbi Lector occasionem, quà primò in huius molitionem Operis deuenerimus, reperiet; modum quoque quem in eruderanda euoluendaque omnium disciplinarum abstrusissima obseruauimus, mirabitur; Authores Latinos, Græcos, Hebræos, Chaldæos, Arabes, Armenos, Æthiopes, Coptos, Persicos, innumerorumque Orientalium idiomatum monumentis celeberrimos Scriptores, quorum vsu & lectione profecimus, ordine allegatos contemplabitur; Antiquitatum quoque Cimeliarchia totius Europæ celeberrima, quorum scrutinio vsi sumus, inueniet; Obiectiones denique Philologorum quorundam, & Nasutulorum imperitas censuras confutatas intuebitur. Hanc itaque paræneticam epistolam antequam Canino nos dente, & præpostero liuoris æstu agitatus impetat, adeundam censeo, vt tandem æquiori iudicij trutina operam meam in hoc Opere præstitam ponderet. Ne itaque eadem cum nausea Lectoris repetere cogamur, remisso ad citatam parænesim Lectore, hoc loco tantùm ex expositarum rerum conditione, & hieroglyphicæ literaturæ contextu & proprietate, doctrinam à nobis expositam, eandem esse quæ olim à Sacerdotibus intenta fuit, Deo dante demonstrabimus.

Epistola parænetica Obelisci Pamphilij legenda.

Tria sunt, quæ maximè Oedipum Ægyptiacum scire oportuit. Primum est,

Oedipum Ægyptiacum tria oportet scire.

est, veræ & genuinæ veterum Ægyptiorum doctrinæ seu sapientiæ notitia: Secundum, Obeliscorum cæterorumque monimentorum, quibus hieroglyphica doctrina incisa fuit, in hunc vsque diem, ab immemorabili antiquitatis tempore superstitum, duratio: Tertium, modus tùm doctrinæ Ægyptiacæ cum Obeliscis, tùm horum cum illa exactè combinandi peritia. Quibus instructus Oedipus, tantæ molis Opus, diuinâ cooperante gratiâ aggressus, ni fallor, perfecit. Verùm singula per totidem Capita, non vti nonnulli sibi persuadere possent, demonstratione Mathematicâ, sed illâ, quam moralem vocant, & veterum authoritate Scriptorum potissimùm innititur, cum bono Deo demonstrare conabimur.

CAPVT I.

De veterum Aegyptiorum doctrina & sapientia.

Ægyptiorum Veterum doctrina hoc Opere restaurata.

NIhil passim toto hoc Opere egimus, quàm quòd ex Vetustorum monimentis Authorum, hanc sapientiam ab omni æuo memorabilem venati, longè subliminori carpento quàm quo Triptolemum vectum legimus, per omnium artium & scientiarum Hieromantis vsitatarum adyta diuagati inquisiuerimus. Quo quidem intenso studio, speculatione pertinaci, & Herculeo prorsùs labore id consecuti esse videmur, vt hanc doctrinam vetustate temporum veluti abolitam, aut non nisi sparsim Veterum Authorum monimentis insertam, ac veluti in mille frusta discerptam, studiosè collectam suæ integritati restituerimus; vt proinde superuacaneum esse rear, illam hoc loco repetere.

Huius incunabula in primo Tomo tradunt Syntagmata ferè omnia; hanc in secundo Tomo per Sphyngem Mystagogam reconditis Veterum effatis definitam, ac sub vario scientiarum cortice veluti medullam latentem eruimus; hoc vltimo tandem Tomo hieroglyphicis symbolis expressam, integram exposuimus; scopumque ac finem, quo Prisci impulsi Mystæ, eam adeo abditis notis obuelarunt, enucleauimus. Vt proinde modò nihil aliud restet, nisi vt nos recto tramite, & ad filum Ariadnæ, quæ est Sapientum Ægypti mens & ratio, adyta à bis mille annis clausa inaccessaque adijsse, claustra reserasse, thesaurum abditum, tanto tempore conditum, non fucatum, aut in minimo adulteratum, sed veris genuinisque veteris Sapientiæ sigillis obsignatum, eruisse demonstremus.

Obelisci superstites continent doctrinam Veterũ Aegyptiorum

Si non superfuissent Obelisci, aut cœtera monimenta hieroglyphica, certum est, omne studium in hieroglyphica doctrina instauranda irritum fuisse. Cùm verò illos in hunc vsque diem à bis mille annis & ampliùs durasse tùm in Ægypto, tùm hîc Romæ cernamus; certè in illis quidquid hieroglyphicorum à Priscis prolatum fuit, contineri nullus inficiabitur, qui nostrum hoc Opus studiosè peruoluerit. Si itaque doctrina paulò antè indigitata, atque in Authoribus sparsim hinc inde dissipata cum hisce assidua mentis trutina ritè comparetur combineturque; nulli dubium esse debet, quin sagaci mentis scrutinio Oedipus ad veram eorundem significationem sit penetraturus; quemadmodum nos, vti totius

tius huius Operis perioche docet, diuinâ gratiâ præstitimus. Nam sicuti in phrenoschematis seu impresijs, nec sententia sine adiuncta symbolica figura, nec symbolicæ figuræ sine adiunctæ sententiæ vocibus intelligi possunt, sed ad latentis argutiæ vim penetrandam vtriusque positione opus est; ita prorsùs in hieroglyphicis vsu venit. Doctrina seu Sapientia hucusque incorrupta ad nos veluti per fragmenta quædam & frusta hinc inde dispersa, propagata fuit, at sine symbolis: symbola quoque solis Obeliscis cœterisque monimentis incisa extiterunt quidem, at nemo hucusque fuit, qui symbola cum doctrina combinaret, combinando examinaret; vt proinde mirum non sit, à tanto tempore, veram hieroglyphicorum significationem latuisse. Ego ab ineunte ætate, nescio quo instinctu agitatus, Opus tandem aggressus, symbola cum doctrina spacio viginti annorum, continuo mentis scrutinio fatigatus, combinaui, singula singulis iuxta combinatoriæ artis regulas scitè adaptando comparaui, & tandem adytis reseratis, corticibusque ruptis, nucleum inueni, id est, veram & infallibilem hieroglyphicæ significationis veritatem adeptus sum; quam & hoc ingenti Opere posteritati consecrandam statui. Sed vt Critici imperiti videant, dictarum rerum irrefragabiles rationes, nonnulla argumenta, quibus dictorum veritas luculentiùs patefiat, primò proponam.

Authoris studium in eruenda Ægyptiorum doctrina ex monumentis hieroglyphicis.

ARGVMENTVM I.

Symbolorum Hieroglyphicorum multitudinem non esse innumerabilem, vti nonnulli Censores obijciunt.

Hieroglyphica non sunt innumerabilia.

FVerunt nonnulli, qui in hanc opinionem deuenêre, hieroglyphicorum doctrinam, ob innumerabilem symbolorum multitudinem, ἀδύνατον esse; contra quos hîc decertandum duxi. Verumtamen cùm tota hæc ab exhibitione figurarum dependeat demonstratio, exhibitio autem in singulari & specifica consistat rerum omnium enumeratione; fieri non potest, vt proposito fini satisfiat, nisi omnes Anatomici partes probè expleam: explebo itaque.

Hieroglyphicorum triplex ordo.

Totus sacrarum sculpturarum contextus ex triplici potissimùm ordine constitutus absoluitur. In primo ordine diuersa constituuntur animalia, ex hominum, quadrupedum, volucrium, Serpentum, insectorumque Republica in symbolorum fabricam assumpta. Quæ quidem vario ac diuerso significandarum rerum munere funguntur: vel enim significant integra per se posita, vel per positas eorum partes, vel per assumptam alterius diuersi animantis portionem, cum quo vnum quid constituant multiforme, quales sunt sculpturæ ἱεραχόμορφοι, κυνάνθρωποι, ἱεραχόσφιγγες, aliaque sexcenta monstra, quæ passim in Obeliscis nostris exhibuimus.

In secundo ordine diuersi generis res continentur, veluti sunt her-

bæ, flores, vasa, baculi, sceptra, cruces, aræ, sedilia, instrumenta artificum, habitus varij, ornamenta capitis, mitræ, calathi, tutuli, instrumenta Musica, figuræ Geometricæ; verbo, omnia ea, quibus vel in festis & solennitatibus Deorũ passim vtebantur, aut quæ Osiridem, vel Isidem, vel reliquorum Deorum progeniem aliquando vsurpasse credebant, tanquam sacra ad significandum symbola assumebant.

In tertio ordine ea continentur, quæ à Clemente Alexandrino κυριολογικὰ dicuntur, hoc est, quæ similitudinem quandam ad res, quas denotant, obtinent, vti figura Solis & Lunæ, portuum, murorum, coronarum, limitum, flammarum, ignis, aquæ, craterum, piscinarumque figuræ, similiaque plurima; quæ quidem nihil aliud, quàm rem, quam referebant, significabant; quæ omnia hoc libro passim exposita vide. Præmissa itaque hac Anatomia videamus iam, quænam sit infinita animalium, ferarumque in hieroglyphicis Obeliscis occurrentium multitudo, quam nobis ceu scitu ἀδύνατον imprudentes obtrudere possunt. Ac primò quidem supponendum est, Ægyptios rarò, vel etiam nunquam philosophandi gratiâ patrium solum egredi solitos; vt qui, teste Strabone & Herodoto, reliquas gentes veluti barbaras, ignaras, & sapientiæ suæ indigas reputarent; artes quoque & disciplinas, veramque philosophandi rationem, nullibi nisi in Ægypto, sicuti prima terrarum, sic prima quoque rerum, productrice quærendas existimarent. Atque ex hoc supponendum secundò, nullam quoque animalium extra Ægypti limites degentium singularem cognitionem habuisse Ægyptios, sed eorum tantùm, quæ fœcunda Mater Ægyptus illis producebat. Quod inde luculenter apparet, quia cùm Ægyptij toti essent in animalium virtutibus, proprietatibus, indole, ingenio, sympathicis & antipathicis eorum affectionibus, alijsque naturæ dotibus perscrutandis, omnes eorum nutus, teste Plutarcho, & gestus, minimasque actiunculas ad superstitionem vsque obseruarent, imò maximam in hisce cognoscendis secretioris Philosophiæ suæ partem ponerent; certè earum virtutum proprietatumque obseruationem, nisi in animantibus maximè obuijs, ijsque familiaribus minimè fieri potuisse verisimile est. Quod si ita, sanè nulla alia animalia præterquàm Ægyptia, quorum virtutes & proprietates ex quotidiana inspectione cognitæ erant, ad symbolorum seu hierogrammatum structarum assumpta fuisse, ex dictis patet. Vnde satis mirari non possum, quid Ammiano Marcellino l. 17. in Const. & Iulian. in mentem venerit, quòd in Obeliscis præter formarum innumeras notas, volucrum ferarumque etiam alieni Mundi genera multa Ægyptios insculpsisse, audeat dicere. Mihi certè huiusmodi alterius Mundi animalia in Obeliscis nostris Romanis nunquam deprehendere licuit; nisi forsan Ammianus hic nobis vtopiam aliquam, eiusque tùm Obeliscos, tùm animalia describat; quod ipse viderit. Quid enim inter hæc symbola, ignota animalia, veluti Gulo Septentrionalis, & Americus Vulpilupus, quorum indolem ingeniumque nè famâ quidem percepissent, agerent? Frustra sanè Scarabæus pro Solis symbolo poneretur, nisi actiones eius ad operum Solis similitudinem conformes

Ægyptij non egrediebantur patrio solo philosophandi gratia Strabo.

Quadrupedia Ægyptia tantùm assumpta ad significandum ab Ægyptijs.

Plutarchus.

Ammianus Marcellinus.

cogno-

cognoſcerentur. Gratis quoque Ibis, aut Simia v. g. pro ſymbolo Lunæ, niſi in actionibus ſuis omnibus Lunæ Simias experti eſſent, aſſumerentur. Nam quòd in ſacris ſculpturis nunquam & nuſquam intueri liceat Elephantes, Camelopardales, Rhinocerotes, Lynces, Ceruos, Biſontes, Alces, Vrſos, Struthiones, Apodes Paradiſiacas, Pſittacos, ſimiliumque virtutibus maximis pollentium animalium imagines; certè nulla alia ratio eſſe poteſt, niſi quòd nullam huiuſmodi animalium habuerint intimam cognitionem. Eandem ob cauſam ſpecies piſcium veluti ignotas, & quorum virtutes difficile eſſet inquirere, veluti hieroglyphicis ſymbolis ineptas, repudiabant, præter Oxyrynchum & Phagrum, genus quoddam piſcium, quod in omnibus paſſim hieroglyphicis monimentis obuium eſt. Cùm enim Sapientes Solaria & Lunaria maximè inquirerent, aut quæ dotibus naturalibus Deorum ſuorum proprietates referrent; timebant, nè ſi incognita animalia admitterent, Arimania ſeu Typhonia pro Oromaſdæis & Oſiriacis ſelecta, quod fugere deberent, allicerent; & ideo magnâ cautione in ſymbolis per animalia conſtituendis vtebantur. Hinc etiam Gallum gallinaceum in hieroglyphicis videntur neglexiſſe, non alia de cauſa, niſi quòd Leoni, Solari nimirum animali, eſſet contrarius & inimicus, Typhonio ſpiritu plenus. Quòd ſi verò in multis antiquis fragmentis figuræ ſuperiùs indicatorum animalium, veluti Ceruorum, Elephantum, Gallorum, Vrſorum, ſimiliumque inciſæ reperiantur; nequaquam Ægyptiorum, ſed Græcorum figmenta cenſenda ſunt. Totam igitur infinitam illam quadrupedum in ſacris ſymbolis vſitatorum multitudinem nobis ſuperiùs obiectam vel vnico hoc verſiculo comprehendimus:

Pisces non assumebantur ab Ægyptijs pro hieroglyphicis.

Gallus gallinaceus cur non reperiatur inter hieroglyphica.

Simia, Bos, Arieſq., Hircuſq., Leoq., Caniſq.,
Ælurus, Lepus.

quibus ex amphibijs accedunt Crocodilus, & Hippopotamus. Inter Simiarum verò genus ponimus Cynocephalum quoque. Atque præter hæc inquirat quicunque & quantumcunque velit, columnas omnes diſcutiat, nulla alia in toto hieroglyphicorum ambitu inueniet ſiue integra, ſiue ex alijs miſta.

Sed quæret fortaſſis quiſpiam, quæ cauſa fuerit tantæ quadrupedum in Ægypto raritatis? huius ego ſanè aliam rationem reddere nequeo, niſi quòd nullam in ea, ſiue ob crebras Nili inundationes, ſiue ob maxima incommoda, quæ à Muſcis, Culicibus, Serpentibus, alijſque noxijs beſtiolis ſtagnantis Nili reliquijs patiuntur, inuenirent ſtationem. Vnde ex hoc capite mihi admodum ſuſpectus redditur Horus, vt qui eas animantium ſpecies paſſim in hieroglyphicorum referat album, quæ nuſquam tamen in vllis hieraticis ſchematiſmis occurrant; quæque non dicam Ægypto, ſed nec alijs quidem nationibus, vt Hyæna, Phœnix, ſimiliaque, cognita reperiantur; niſi forſan ipſe Horus propriâ authoritate ſuâ eas hoc ὑποθεώσεως honore cohoneſtaſſe dicatur; quod veriſimile eſt. Non negauero tamen, multa paſſim animalia in Ægyptum fuiſſe aliunde intro-

Raritatis quadrupedum in Ægypto cauſa.

Horus cur numeret inter hieroglyphica, animalia in Ægypto non reperta.

introducta; sed cùm eorum virtutes & proprietates Ægyptijs essent incognitæ, pro symbolis nequaquam fuisse assumpta: Ægyptias enim notas non decebant, nisi Ægyptiæ soboles. Exiguus itaq; fuit & omnium opinione minor quadrupedum numerus; volucrum aliquantùm maior, non tantus tamen, quantum ignari rerum sibi imaginantur. Nam si Accipitres, Ibides, Columbas, Anseres, Ciconias, Vpupas, Meleagrides, Hirundines, Phœnicopteros, Cornices, Noctuas, Coturnices, Passeres, & ex insectorum familia Scarabæum, Muscam, Papilionem δεκακαὶ τὸ μορφοῦ cognôris; omnem volucrum hieroglyphicarum notitiam complexus fueris. E reptilium verò numero Serpentes, Ranas, Aspides, Dracunculos si adsciueris; totam animantium hieroglyphicorum summam confeceris.

Volucres pau-ca inter hieroglyphica numeratæ.

Altera porrò classis symbolorum tanta quoque non est, nec tam difficilis, vt earum significatio ex Authoribus antiquis haberi non possit. Et ad plantas quidem quod attinet, illarum certè, si Perseam, Palmam, Lotum, Colocasiam, Satyrium, Seriphium, Hederam, Omomi, Papyrum, Arundinem, Acaciam, Motmuti, Iuncos, folia Querus & Ficus excipias; nullæ aliæ inter sacras notas conspiciuntur, de quibus vide Diatribem de herbis hieroglyphicis suprà fol. 65. propositam.

Kyriologica symbola pauca sunt.

Tertiæ denique Classis symbola cùm κυριολογικὰ sint, eaque, quæ referunt, significent; superuacaneum esse existimaui de ijs hìc fusiùs loqui; quis enim Solis, aut Lunæ imaginem conspiciens, non subitò conceptum Solis & Lunæ in animo exprimit? sunt enim eiusmodi symbola talia, vt ea vidisse tantùm, explicasse sit.

Atque ex his omnibus positis colligo primò, non tantum esse sacrarũ notarum, quantam ad nobilia ingenia à tam egregio conatu absterrenda, ignari rerum censores passim obtrudunt, multitudinem. Quare idem ijs contingere videtur in sua censura, quod rudiori plebi, quæ stellatam Cœli faciem intuens, Astronomos, eò quòd innumerabilem stellarum multitudinem ad calculum reuocare audeant, nescio cuius temeritatis insimulant, cùm tamen tantum abest, vt sint iunumerabiles quo ad visum; vt etiam quotquot hactenus astra libero humani oculi acumine conspici potuerunt ab Astronomis, non nisi ad 1022 (exceptis ijs, quæ hisce nouissimis temporibus telescopij ope in galaxia & in nouo Orbe notata sunt) reducantur. Pari ratione illa hieroglyphica, quæ multi, cùm pyramides tanta scriptilium elementorum varietate insignitas intuentur, in infinitum excurrere falsò sibi persuadent, mihi rem ad calculum reducenti, corrasis hinc inde ex Asia, & Africa, atque è celebrioribus Germaniæ, Galliæ, Italiæ, ac Romanæ Vrbis Antiquarijs, sacris sculpturis, instituta singulari industriâ comparatione, certaque combinatoriæ artis adhibita methodo, destincta hieroglyphicâ vltra trecenta deprehendere non licuit; quod quidem παράδοξον videri posset.

Hieroglyphicà vltra 300 non extant.

Colligitur ex hoc secundò, symbola hæc non ad quamuis materiam, & quosuis animi conceptus indifferenter significandos exprimendosque, sicuti in reliquis literarum notis fieri videmus, vniuersali ratione fuisse accommodata; sed solùm à Sapientibus ad sublimia de Deo, de

Hieroglyphica ad res sublimes significandas adhibita.

de Genijs Mundi, de Dæmonibus, de Astris & Elementis, mysteria indicanda, fuisse instituta. Maiorem quoque hieroglyphicorum partem nihil aliud esse, nisi amuleta quædam seu philacterica, ad malorum incursus ab Aegypto arcendos posita, vti passim in hoc theatro ostendimus. *Hieroglyphica multa sunt amuleta.*

Quare maximopere falluntur ij, qui sub hieroglyphicis inscriptionibus res gestas, diuitias, itinera, victorias, redditus annuos Sesostris, Psammetici, Ramessis, aliorumque Regum Aegypti, contineri fabulantur. Non parum quoque errant ij, qui Aegyptios nullam aliam præter scripturam hieroglyphicam primis temporibus habuisse, eáque proinde gesta Regum expressisse arbitrantur. Quæ sanè opiniones ijs, qui vel pauxillum de reconditiori Ægyptiorum literatura hauserunt, ridiculæ videbuntur, nulloque nixæ fundamento. Si enim ad æterni nominis gloriam consequendam, hæc veluti suæ apud posteros excellentiæ testimonia relinquere statuissent; quid opus erat, rerum gestarum gloriam ex se suaque natura lucis appetentem, adeo obscuris & abditis ænigmatum inuolucris, qualia hieroglyphica erant, obscurare? Irritum enim, nè dicam stolidum foret, egregiè peractas à quopiam Rege aut Imperatore res gestas, incognito omnibus velle characterum genere explicare. Quòd si res gestæ, Regumque potentissimorum admiranda molimina ijs referebantur, cur nulli profanorum communicabantur? Cur ab earum lectione plebs (cui tamen maximè ad admirationem & reuerentiam erga Reges concitandam prælegi debebant) arcebatur? Vides igitur non hîc historias scriptas, non vitas Principum, non præclarè gesta Regum, sed mysteria nulli, nisi ijs, qui rerum in Ægypto potiebantur, quique ea applicare nôrant, communicata fuisse. *Hieroglyphica non continent res gestas Regum.*

Quod porrò Herodotus dicat, in pyramidibus nihil aliud contineri, nisi sumptus in earum erectione factos, & sexcenta talenta in allium, cœpas, aliaque cibaria operarum expensa literis hieroglyphicis scripta; omnes superat fabulas. Et apparet sanè hunc Herodotum simplici ingenio fuisse, & nimis ad cuiusuis etiam leuissimæ narratiunculæ credendum facili, obuia quæuis etiam ioco dicta pro veris & certissimis arripientem, quemadmodum alibi quoque de ridicula illa Nili è duobus montibus Crophi & Mophi scaturientis origine, à sacro Scriba iocosè narrata & credita apparet. Hermapionis denique apud Ammianum Marcellinum interpretationem hieroglyphicam magna ex parte confictam esse, ex eo patet, quòd ille plurima in ea ponat ab hieroglyphicorum ratione penitùs aliena, quorũ nè concipi quidem potest ex Obelisci sacris notis veritas. Sed quia hæc omnia fusè in Obelisci Pamphilij interpretatione ostendimus, de ijs plura dicere modò supersedemus. *Herodoti error.*

De

De requisitis ad Hieroglyphicorum interpretationem.

Requisita ad hieroglyphicorum interpretationem.

CVm hieroglyphica symbola non idem semper significent, sed pro diuersitate situs, partium, aliarumque notarum ijs adiunctarum diuersam sortiantur significationem (aliud enim v. g. Accipiter sedendo, aliud volando, aliud solo capite, pennâ, tutulo, aliud in alio habitu refert, vti in hoc theatro hieroglyphico visum fuit) Sysiphi saxum absque dubio hoc in negotio voluet Oedipus, nisi duobus maximè ad negotium expediendum conducentibus probè fuerit instructus. Ac *primò* quidem, vt sacrorum animalium virtutes & proprietates, item plantarum, seu herbarum, quas Ægyptus profert Dijs consecratarum, instrumentorum ad hæc occurrentium qualitates & accidentia non optimè tantùm perspecta habeat, verùm aptè quoque ac congruè iuxta intentam à priscis ἀναλογίαν secretiori Philosophiæ & Theosophiæ, quæ in trium Mundorum similitudine & concatenatione consistit, dextrè nouerit applicare. Ad quod cum ea, quâ par est, sagacitate præstandum, alterum continuò requiritur, Philosophiæ nimirum & Theosophiæ dictæ omnimoda cognitio, vt in quo eius ratio, & quod dicitur, essentia potissimùm consistat, quis eius in rebus humanis vsus, quis in sacrificijs, quis in diuinatorijs artibus, quis in coniurandis Dæmonibus, & alliciendis Mundi Genijs, similibusque abditis actionibus modus & ratio. Quæ quidem nequaquam haberi poterunt, nisi ex occultis totius Philologiæ penetralibus; ex varia quoque antiquorum Poëtarum, Mythologorum, Historicorum collatione summo ingenio, & studio pertinaci facta; quin ex Hebræorum etiam, quorum (vti suprà diximus) æmuli fuerunt Ægyptij, ex Arabum quoque, Æthiopum, Persarum, Græcorum, qui in ea præ alijs Gentibus hæreditate successisse videntur, relictis monumentis deducantur. Nisi itaque quispiam mediocri saltem linguarum Orientalium, Hebraicæ, Græcæ, Arabicæ, Chaldaicæ, vtpote ex eorum fontibus petendâ cognitione fuerit imbutus, nisi totius Antiquitatis consultus, nisi eximia reconditioris Philosophiæ notitiâ præditus; ad perfectionem requisitam Opus deducere minimè poterit, vt ex præsenti Opere satis patet. Quicquid enim in Masura Hebræorum, Chaldæorum Cabala, Persarum Magia, Astrologia Phœnicum, Græcorum Philosophia; Pythagoræ Mathematica, Arabum Chimia, Theologia denique Platonis arcanum & reconditum, hoc vnicè sibi sacra & symbolica Ægyptiorum Sapientia vendicare videtur. Vides igitur quantus apparatus necessarius, quot monumenta peregrina adeunda fuerint. Ex quibus, ni fallor, clarè liquet, *Oedipum* non nisi dicta artium reconditarum suppellectile institutum, *intentam* hieroglyphicæ doctrinæ veram significationem exhibuisse; cùm *hæc* omnia, non nisi ex Ægyptiorum Gymnasio, vti vberrimè docuimus, prodierint.

ARGVMENTVM II.

Hieroglyphica non syllabis, vocibus, ac periodis constare, vti reliqua idiomata, sed idealium rerum cognitionem esse.

MVlti perperam opinati sunt, Aegyptios, non secùs ac in reliquis idiomatis vsu venit, alphabetaria quâdam methodo hieroglyphica, quæ voces reddat, periodos distinguat, & non secùs atque orationem quandam oculis legentium præfigat, concinnasse. Quod falsum esse, passim toto hoc Opere demonstratum fuit, & ex suppositionibus huic Tomo præfixis satis patet. Siquidem ex Obeliscorum inscriptione prorsùs patet, hieroglyphica symbola, non secùs ac Chinensium literaturam, quomodocunque posita semper suum sensum integrum conseruare. Patuit hoc ex varijs tùm Obeliscorum, tùm cœterorum monimentorum inscriptionibus in hoc Tomo adductis, quæ vti prorsùs eædem sunt, ita nullam situs differentiam seruant, cùm eæ in alijs iam perpendiculari, modò sursum, modò deorsum, iam situ decliui, nunc dextro, paulò post sinistro ordine descriptæ exhibeantur; quod minimè fieret, si ex alphabeticis elementis contextæ fuissent; in quibus tamen sinistra lectio nil aliud docet, quàm quod dextrâ exhibetur; nam hieroglyphica, quomodocunque lectio instituatur, semper integrum ac perfectum sensum obtinent. Hieroglyphica non sunt literæ.

Præterea hanc literaturam minimè ex Alphabeto quopiam compositam, sed purè symbolicam esse, ex eo patet, quòd omnes ferè Obelisci in superiori parte eandem quasi inscriptionem figurarum exhibeant. Hieroglyphica literatura est symbolica.

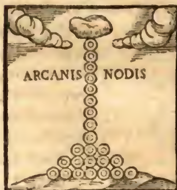

Primò enim semper spectatur hæc epigraphe simulachris symbolicè adornatis mirè trásformata; quas literas esse, nullà ratione dici aut debet, aut potest. Vel enim tota figura, v. g. Accipitrinus homo sceptro Cruceque armatus, vnam vocem, vel multas simul, quæ deinde vocem reddant, indicat: neutrum dici potest: si enim singulæ figuræ eandem literam figurant (loquor semper de elementis seu literis Alphabeticis) & in singulis lateribus Obelisci quinque prima schemata, vti in apposita figura liquet, ferè semper eadem sunt; necessariò inde pentasyllaba vox emergeret, quæ in singulis lateribus ter posita eadem prorsùs foret, sine vllo fructu duodecies repetita. Sic hæc vox v. g. *Anima*, duodecies repetita, nullum prorsùs in legentis animo conceptum formaret, nec quicquam determinaret, sed otiosa foret, sine vlla determinata significatione; quod vti ridiculum stolidumque figmentum foret, ita longè à priscæ Sapientiæ Mystarum instituto abesse is solus nescire potest, qui quæ in hoc Opere tradidimus, penitiùs non ponderauerit. Neque dicas, sensum de-

terminari consequentium literarum contextu : cùm enim in vel maxima columna, vna normalis inscriptio nunquam vltra centum literas contineat ; fieri non potest, vt tot ac tanta mysteria, quæ Ægyptij in huiusmodi inscriptionibus exhibebant, tam exiguo literarũ numero contineantur. Literæ itaque Alphabeticæ nullâ ratione dici possunt. Neque dici potest, figuras huiusmodi complurium literarum congerie adornatas, ita vt aliam literam corpus humanum aut belluinum, aliam tutulus, sceptrum denique, aut Crux ansata aliam, aliam sedes constituat : si enim ex pluribus huiusmodi literis constitueretur hierogrammatismus, quæri iam posset, quemnam locum prima, quem secunda, quem tertia, & sic de cœteris, ad vocem quampiam constituendam, obtineat ; cùm litera nulla certo ordine, vti ex ipsis columnarum selidibus patet, vbi nunc recto, nunc inuerso ordine exhibentur, constet. Nullâ itaque ratione fieri potest, vt schematismi hi ex alijs literis veluti ex syllabis conflatæ voces constructi componantur. Accedit quòd sacræ tabulæ seu amuleta, quæ oualibus inclusa figuris in nullis non Obeliscis spectantur, nullâ ratione Alphabeticum sensum constituere possint; frustra enim toties vel in vno Obelisco repeterentur. Magna itaque illa virtutis symbola censenda sunt, Numinum attractiua, & idealibus rationibus expressa, quibus veluti ad occulta & appropriata symbola Numina sese sisterent, & votis supplicum fauerent. Hinc ea non Obeliscis tantùm, sed & reliquis simulachris Sphyngibusque, quin & Mumiarum inuolucris inscripta eadem de causa fuerunt. Symbolica itaque & mystica quædam scriptura est, in qua, vt rectè Iamblichus docet, *dimitte voces, & accipe sensum*. Nam sicuti, vti antè diximus, & Tomo secundo de institutione phrenoschematon seu Impresiarum fol. 8. affatim docuimus, in Impresia quauis duo continentur, symbolum, & sententia, quârum coniunctione in abditam tandem eius, quod præsefert, symboli significationem deuenimus; Verbi gratia in hoc Phrenoschemate præsente Magnetem vides, à quo concatenata annulorum series trahitur ; vidisti symbolum, considera gnomen, quæ est, *Arcanis nodis* : quæ verba nisi apposita fuissent, nihil in symbolo certi innotuisset, sed gnomen addita symbolo, iam Parthenia Congregatio Collegij Romani Soc IESV, cui inscripta est, hoc veluti occulto interioris animi incitamento docetur, incrementum dictæ Congregationis non nisi occulto quodam diuinę inspirationis tractu perfici ; in qua dum quisq; boni exempli, sanctæ conuersationis, ac mutuæ ædificationis attractu proximos quosque allicit, fit vt omnes fraternæ dilectionis & concordiæ vinculis colligati, vberrimam iunctis viribus frugem eo in statu, ad quem eos diuina bonitas constituit, reportent, ac tandem cum beatis mentibus socientur æternùm beati. Ecce quanta significationum & contemplationum vel sub vno phrenoschemate copia latet. Eodem prorsùs pa-

Tabulæ ouatæ Obeliscorum non sunt literæ.

Hieroglyphica similia Phrenoschematis.

pacto, dico, in hieroglyphica doctrina contingit, in qua per abstractos conceptus, vel in vnico symbolo, integræ alicuius Philosophicæ speculationis materia & argumentum comparet, vt in sequenti figura, vbi vides statuam variegato throno insidentem Accipitrino vultu transformatam, cidari calathoide, cucurbita, & capreolo ei insertis spectabilem, dextrâ thyrsum præ se ferentem, sinistrâ imperiosè aliquid mandantem; quo quidem mysterioso symbolorum apparatu supremi intellectus operationes occultè, non per verborum in discursum quendam concinnatorum modum, sed per idealem quendam conceptum, virtutes in suprema Mente latentes signantem, intellectus contemplatiui vi, veluti in speculo quodam repræsentatum innuuntur; ita vt literaturæ hieroglyphicæ peritus dum schematismum hunc præsentem intuetur, mox diuinæ mentis operationes, in Mundorum œconomiam imperium, lucis, vitæ, & caloris copiam, quâ omnia producit, animat, conseruat, infinitâ maiestate & potestate corruscans, Numen cognoscat; hîc comparet idealium fœtura conceptuum; hîc vitæ, lucis, calorisque in omnes Mundi semitas diffusa potestas; hîc Mundi sensibilis & elementaris varietas rerum, ac summa consono dissonorum harmonica miscella, ex immensa diuini intellectus vnitate resultans, aliaque innumera, quæ cùm alibi exposuerimus, Lectorem eò amandamus.

Iterum in omnibus ferè Obeliscis epigraphes loco vides sequentes ideales diuinarum virtutum schematismos, quos sequitur tandem Accipiter, deinde Bos, iam in singulis lateribus vnus, iam triplicatus; quibus quidem nihil aliud, quam diuinæ vnitatis in trium Mundorum ordines diffusa vis & influxus, vti passim in hoc Opere demonstrauimus, indicatur. Atque hanc minimè syllabicam esse literaturam, sed intellectualem, vel ipse Aristoteles cognouit, & his verbis docet in sua Theologia Ægyptiaca l. 14. c. 14. *Conceptus animorum acceptos Ægyptij Sapientes scribebant, vti oculatâ fide legimus, in lapides per figuras, idem in omnibus scientijs artibusque facientes, quos locabant in templis, tanquam paginas perlegendas, talesque erant eorum libri vtensiles; quod fecerunt, vt indicarent etiam, quòd intellectus agens immaterialis creauit omnia secundùm propriam essentiæ cuiuslibet rationem similitudinemque; quod optimum fuit, pulcherrimumque documentum*, &c. Deinde l. 1. c. 1. prorsùs huius paulò antè insinuatæ interpretationis rationem his verbis attingit. *Nostra in hoc Opere intentio est, considerare Vniuersum secundùm mentem eorum, qui docuerunt per notas figurarum adeo occultas, vt non alius possit ad secreta huiusmodi scientiæ peruenire citra difficultatem, quantumuis ingenij sit subtilis & recti, nec vtatur negligentiâ. Indicant* Aristoteles.

cant itaque hisce Sapientes, quomodo Deus differt ab alijs, quòd Mundus
A *& tempus existant sub eo; ampliùs quòd Deus est author causarum, quòdque creauit singula pro ratione singulorum: & quòd in ijs illuminat Intelligentias, per eas autem medium intellectum, per intellectum verò mediam animam vniuersalem, cœle-*
B *stemque, & per animam mediam illustrat naturam generabilium corruptibiliumque.* Quis non videt, hæc aptissimè huic præsenti Iconismo congruere? Vbi globus diuinæ mentis ac triformis Numinis symbolum exhibet, quod pyramidij vertici proximum,
C ostendit diuinæ Mentis veluti ex centro quodam in omnes Mundorum series ordine consequentes effusionem, primò in Intellectualem seu Angelicum, vti figuræ B docent; deinde in Sidereum C, quem Accipiter Solaris Numinis symbolum exprimit; ac tandem in Hy-
D læum D, cuius Bos typus est, videlicet, Osiris Archetypus & Supramundanus, in Osirin Pantamorphum, Intellectualis Mundi choragum, & hic in Osirin Solarem Siderei Mundi animam, & hic in Hylæum Osirin, Elementaris Mundi præsidem, mirâ quâdam analogiâ diuinorum influxuum communicationem continuat.

Ægyptiorum sapientia à sacra Scriptura commendatur.

Ex quibus, ni fallor, luculentissimè patet, nihil aliud hac interpretatione, quàm quod dixi, innui posse & debere. Quod adeo ipse Plato, & Aristoteles, eorumq; sectatores non tantùm asseruerunt, sed tanquam dogma sacrosanctū amplexati sunt. Authoritates circa hoc negotium propositas, vide in huius Tomi vestibulo folio secundo, & in Classe Sexta Systematica Mundorum circa finem allatas, ex quibus

bus apertè constat, hanc doctrinam non aliam, quàm mysticam & arcanam Supremæ & Archetypæ Mentis explicatricem fuisse. Quod si quis negare audeat, is eâdem audaciâ summorum humani generis ingeniorum apertè id asserentium authoritati, imò dicam ampliùs, vel ipsis sacris literis, se obtrectaturum nôrit, in quibus Sapientiæ Aegyptiacæ frequens fit mentio, Moysemque in ea institutum manifestè docetur; notum autem est omnibus sublimiorum palæstrarum exedris, Sapientiam non aliam scientiam esse posse, nisi altissimarum rerum in abdito diuinitatis recessu latentium inuestigatricem, prout allata huius Operis fol. 2. prima docet definitio; vt proinde frustra quis sub hisce symbolis rerum à Regibus Aegypti gestarum historias inquirat: vti enim sapientia artium omnium & scientiarum regina est, ita sibi omnes quoque subditas habet; vnde & ordinis necessitate sic postulante in hieroglyphicam doctrinam ex consequenti præter Theologiam, Medicina quoq;, Magia, atque Mathematicæ scientiæ irrepserunt, tanquam à fonte vnde omnia scaturiunt dependentes riui. Sed iam hæc omnia luculentiùs ostendamus.

ARGVMENTVM III.

Hieroglyphica ex mente Aegyptiorum non tantùm symbola significatiua rerum altissimarum, sed & ob occultam quandam cum supramundanis causis connexionem, attractiua Numinum, atque ab aduersis præseruatiua fuisse.

Symbola hieroglyphica vti ex omnibus mundialium rerum Classibus assumpta fuerunt, ita magnæ quoque virtutis & efficaciæ, ob miram & occultam cum supramundanis causis connexionem fuisse, ex Ægyptiorum opinione amplè in hoc Opere demonstratum ex omnigena eruditione fuit; neque enim quisquam sibi persuadeat, primos huius literaturæ institutores temerè & fortuitò quarumlibet obuiarum rerum imagines ad sacræ sculpturæ institutum adhibuisse, sed eas sibi potissimùm, quas longo studio & experientiâ ex abditis naturalium characterismorum sigillis, ad mundanas Geniorum catenas magnam habere similitudinem, proprietatem, & analogiam nôrant, assumendas duxerunt. Quæ quidem tantò putabantur efficaciores, quantò maiorem ad mundanæ alicuius catenæ Numen choragum similitudinem exprimebant; vt proinde hinc Numinum catenæ, quas Syras vocant, originem traxerint; ad quas omnia ea, quæ siue in Sidereo siue Hylæo Mundo, in quadrupedibus, volatilibus, vegetabilibus, mineralibus, ad Numen certæ catenæ cuiuspiam præsidem, analogiam quandam virtutibus suis præseferre videbantur, tanquam Numini istius catenæ tutelæ commissa, assumerent. Hoc pacto catena Osiriaca, Hermetica, Isiaca, Serapica, Momphtæa, atque innumeræ aliæ, quas in Astrologia & Medicina adduximus, erant cer-

Hieroglyphica ad Numina attrahenda vim habere putabantur.

Catenarum quas Syras vocant, origo.

certæ quædam rerum ex diuersorum Mundorum ordinibus assumptarum Classes, in quibus singulæ res, quantumuis etiam disparatæ, Numinis catenæ alicui præsidentis virtutes & proprietates exprimebant. Et quemadmodum dictas res ab istiusmodi catenæ Archichorago profluxisse autumabant, ita eam quoque sympathiam cum Numine illo habere credebant, vt illâ positâ Numen infallibiliter & necessariò, tanquam ad rem vehementer sibi symbolam & maximè appropriatam, afficeretur, attraheretur que; vnde Magia nata est, quâ per magicam inferiorum cum supernis Entibus veluti passiuorum cum actiuis applicationem mirificos effectus producere se posse credebant. Ex hoc fonte quoque Oraculorum architectura profluxit, quâ per dictam Magicam peritiam Dæmones in statuas compingebant, eorumque verbis barbaris & prodigiosis ad quæstiones propositas responsa extorquebant; vnde diuinatoria ars natales suos inuenit. Ex hoc denique capite ars Amuletaria reperta, quâ sacra symbola dicto modo catenis mundialibus accommodata, loco periaptorum, ad bonum, quod ambibant, assequendum, ad malum verò, quod fugiebant, auertendum, portabant. Quæ quidem magnæ efficaciæ symbola summâ connexione ad rationes in idearum idea contentas primò quidem in Obeliscorum durissimis saxis, veluti prototypa quædam æternùm duratura insculpebant; ex quibus deinde quisque sibi depromeret in priuatos vsus, siue bonorum attractiua, siue malorum auersiua periapta prophylactica. Sacerdotes quoque iuxta ideales rationes, quas multiplex symbolorum in simulachris apparatus exhibebat, sacrificia sua, in ordine ad θεομόρφωσιν obtinendam, in Adytis peragebant. His itaque suppositis

Magiæ origo. *Oraculorum* *Amuletariæ artis origo.*

Dico primò, Hieroglyphicam literaturam in Obeliscis exhibitam nihil aliud fuisse, quàm scientiam theoricam & practicam de Deo, diuinisque ordinibus Mundorum Præsidibus, ex quorum concatenato influxu omnia in Mundorum œconomia administrarentur. Atq; hanc Theorica sectabatur; Practica verò Numinum quam Theoria demonstrabat, quà propitiandorum, quà sui iuris faciendorum rationem suppeditabat. Sed hoc ita esse, sic ostendo.

Hieroglyphica literatura quid.

Si Obelisci, præter hanc Theosophiam aliud quidpiam, vti historias, prophetias, laudes Regum, similiaque continerent; certum est, Obeliscos singulos vti diuersa exhibebant, sic diuersis symbolis, diuersoque eorundem contextu fuisse insignitos: quod tamen nullâ ratione dici potest, & res ad oculum patet; siquidem vix Obeliscus est, qui non eadem quasi contineat; in singulis non tantùm symbola eadem, sed & integra figurarum syntagmata, vti in actuali interpretatione demonstrauimus, ex vno in alium translata spectantur. Et vt paulò propiùs rem adoriar; Minores Obelisci, quos Monti-cœlium, Mahutæum, Mediceum nuncupauimus, adeo similes sunt, vt eos sine iniuria eosdem dicere possis. Obeliscos quoque maiores, tametsi fusiori pro argumenti ratione contextu signati sint, ad eundem tamen scopum, ad eandem prorsùs metam tendunt, in quam minores. Iterum Obeliscus Flaminius & Sallustius, vti ostensum fuit

Obelisci minores inter se similes sunt.

fuit suis locis, prorsùs ijdem sunt. Patet id quoque ex epigraphe omnium ferè Obeliscorum, quæ influxum supremæ Mentis veluti ex centro quodam in vniuersas Mundorum sibi subiectorum Classes diffusum indigitant. Atque adeo idem Ægyptijs contigisse videtur, quod moderno tempore in nostræ Christianæ religionis mysterijs exhibendis præstari videmus; in quibus tametsi diuinitatis mysteria, vt SS. Triadis, Incarnationis Verbi æterni, sub alia & alia ratione depicta videas, vnum tamen semper & idem, quoad essentialem significationem, exhibent. Quemadmodum itaque Ægyptij supremam causarum causam pro virtutum ab ea promanantium varietate vnà cum Fundo Paterno, Verbo suo, diuersis omninò modis & symbolorum structura exhibebant; ita hodie SS. Triadis, & Christi in terris peracta mysteria pro conceptu cuiusque passim varia & differenti pictura exprimuntur; ita tamen, vt nullus ferè sit, qui dum huiusmodi, tametsi differentes picturas penitiùs inspicit, non mox quò colliment, intelligat. Idem de Geniorum, Secundeorumque, quos Orthodoxa doctrina Angelos nominat, ectyporum varietate sentiendum est. Vt proinde Obeliscos nihil aliud, quàm quod dixi, repræsentare ex dictis pateat.

Dixi suprà, Obeliscos non Theosophiæ duntaxat maxima quæuis sacramenta symbolis suis expressisse, sed & insuper fuisse apud Ægyptiorum existimationem magnæ virtutis sigilla, ad Numina non placanda tantùm, sed & eadem attrahenda, & sui iuris facienda, à Sacerdotibus constituta. Quod adeo verum est, vt ad id demonstrandum nihil aliud requiri videatur, nisi vt quæ suprà in Syntagmatis proprijs, de Mumijs, Canopis, Sphyngibus, cœterisque auerruncis simulachris tradidimus, assiduâ comparatione examines: nam ipso facto, nullam ferè siue simulachri formam, siue symboli alicuius ectypon seorsim extare, quod non in ipsis etiam Obeliscis spectatur, reperies; Argumentum sanè prorsùs irrefragabile, omnia symbola nō tantùm significatiua, sed & effectiua apud in ipsos fuisse, id est, magnæ efficaciæ Sigilla, quæ Amuleta, Periapta, Phylacteria, vel Alexiteria ab Authoribus passim nuncupantur. Cùm verò huiusmodi Amuleta non nisi ad supernas potestates propitiandas dirigantur; certum est, præter hanc, altissimarum quoque rerum, diuinarumque virtutum fuisse symbola, quæ mirum cum supramundanis causis ordinem & proportionem dicebant. Ita dictorum ordinum Choragos, quos exprimebant, ad id quod intendebant impetrandum, reciprocæ & occultæ actionis proprietate, solis Sacerdotibus nota, mirè sollicitari opinabantur, eo ferè pacto (si superstitiosa veræ religionis nostræ ritibus comparare fas est) quo hodierno die laudabili sanè Christi fidelium instituto sacrosanctæ Crucis, Beatissimæ Virginis, & Agni Dei ceræ sacræ impressas imagines, medalia, sacrasancta lipsana collo, brachijs, lateribus, tùm ad perpetuam beneficiorum in nos collatorum memoriam, tùm ad honorem & reuerentiam cultumque Deo, Christo, Beatæ Virgini, Sanctisque debitum attestandum, tùm denique in aduersis succursum viuâ fide impetrandum, laude dignissimâ consuetudine, portare consueuimus: sunt enim hæc efficacia conceptæ in Deum Sanctosque fiduciæ sigilla

Hieroglyphica ad Numina attrahenda putabantur efficacia.

quæ-

quædam, mirè Deo beneplacita, & quæ Deum ad gratiam animæ amorosis in Deum actibus agitatæ conferendam, hâc veluti dispositione præuiâ sollicitant. Differentia itaque priscæ religionis in hoc tantùm intercessit, quòd Sapientes vero fidei lumine destituti, ac proinde Satanicæ illusionis versutia in transuersum acti, latricum soli Deo debitum cultum ipsis creaturis & insensatis rebus attribuerint. Sed ad institutum nostrum reuertamur.

Continebant itaque Obelisci, non tantùm symbola rerum diuinarum significatiua, sed & effectiua Numinum attractûs; quin ipsi singuli Obelisci, tùm in templis, tùm locis publicis, veluti prototypon quoddam seu catholicum ex innumeris particularibus constitutum Amuletum, mysteriosa pyramidis figura spectabile præseferebant; quod quàm diu duraret, tamdiu tellurem Ægyptiam, Deorum immortalium, quos referebant, munere, ab omni hostium assultu, bellorumque sinistris euentibus immunem fore sibi persuadebant, vti aliàs passim docuimus.

Ægyptiorum intentio in Obeliscis erigendis.

Cùm itaque Obelisci tales sint; certè hinc concluditur, aliam priscos Sacerdotes in Obeliscis tùm erigendis, tùm tanto figurarum apparatu insigniendis intentionem nullam habuisse, nisi eam, quam tùm paulò antè, tùm in operosis apparatibus huius Oedipi passim demonstrauimus. Manet itaque, interpretationem nostram verè & genuinè ad Veterum mentem esse institutam.

Hieroglyphicorum interpretatio difficilis.

Sed obijciet hoc loco forsan nonnemo hisce verbis: Fuisse hanc Veterum Mystarum sapientiam, & in hoc constitisse, minimè abnuo; verùm cùm hæc tantùm sub vniuersalibus quibusdam conceptibus demonstrata sit, non proinde video, quomodo ad particularia, aut quibus subsidijs descenderis, aut singula verè ad mentem Veterum descripseris. Sed qui huius Operis contextum ritè examinauerit, & Epistolam parenæticam attentè legerit; apertè videbit, nihil eorum me, siue vniuersalia, siue particularia spectes, prætérijsse, quorum rationem non reddiderim. Fateor tamen, nonnullorum symbolorum typos adeo primâ fronte mihi ignotos visos esse, vt parum abfuerit, quin cum Apuleio ignorabiles dixerim. Quia tamen constans & impertæsus animus omnia vincit; hinc factum est, vt omnia cum omnibus, & singula cum singulis combinando, quod primò incomprehensibile, id vnda trudente vndam, non dicam ἀδύνατον, sed facile diuini Numinis gratiâ, visum fuerit. Et prima quidem difficultas sanè maxima, tùm in instrumentis, vasis, sceptris, similibusque, tùm in animalium specie genuina dignoscenda, quæ omnia rudi tantùm Mineruâ saxis incisa spectantur, occurrebat. Verùm diuinâ potiùs, quàm humanâ dispositione factum est, vt nihil ferè in monumentis Ægyptiacis ruditer tantùm expressorum symbolorum occurreret, quod inter Museorum latibula idolis & fragmentis, vti & Amuletis hieroglyphicis, politissimè incisum non repererim: vt proinde genuinæ animalium species, vti & dictorum instrumentorum, sub simili figurarum, quo in Obeliscis exhibebantur, Syntagmate, mox innotuerint. Accessit hisce non Latinorum duntaxat, Græcorumque, sed & Hebræorum, Chaldæorum, Arabum-

Hieroglyphicorum notitiâ quibus subsidijs acquisiuerit Auctor.

que,

que, vti & Coptitarum authoritas, quâ dictæ res ita confirmabantur, vt eorum verba adduxisse, vel totum mysterium explicasse; prout toto hoc Opere passim demonstratum vides, sufficeret. Fontibus itaque vniuersalium detectis, nihil faciliùs fuit, quàm riuulos vndiquaque diffusos, id est, particularia, detegere; cùm hæc ab ijs tanquam effectus à causa, ideatum ab idea, signatum à sigillo dependerent; adeoque fieri non potuerit, vt diligenti mentis indagine ex vno in alterum transilientes, tandem in particularium notitiam non deueniremus. Vides itaque Lector beneuole, quibus subsidijs, quâ arte in vniuersalem paulatim hieroglyphicorum notitiam deuenerim; atque adeo verè inferre possum, hanc, quam hoc Tomo protulimus hieroglyphicorum expositionem, non fictam aut commentitiam, sed veram & genuinam, à Priscis intentam, esse. Quod ita ostendo.

Hieroglyphica Ægyptiorum Sapientia, testantibus omnibus Veterum Scriptorum monumentis, nihil aliud erat, quàm scientia de Deo, diuinisque virtutibus, scientia ordinis Vniuersi, scientia Intelligentiarum Mundi præsidum, quam Pythagoras & Plato, teste Plutarcho, ex Mercurij columnis, id est, ex Obeliscis didicerunt. At hanc nos toto hoc Opere non tractauimus tantùm, sed & eam, quæ abditis hieroglyphicorum inuolucris in dictis columnis comprehendebatur, exposuimus: Ergo. Si enim aliam contineret præter dictam scientiam Theosophicam, illa vel Mathematica, aut Historica, aut Physica, aut Moralis foret: sed iam in præcedentibus demonstratum fuit, nihil horum in Obeliscis contineri, & non contineri quidem posse. Aliam itaque non exposuimus, nisi quam diximus, veram & genuinam Ægyptiorum sapientiam, in cognitione Dei, diuinarum virtutum, eiusque in vniuersas Mundorum series diffusione consistentem: reliquas enim scientias Mathematicas, Physicas, Morales, Diuinatorias, quas in publicis palæstris tradere solebant, non hieroglyphicis, sed linguâ omnibus notâ, & idiomaticâ, quam Pharaonicam & Coptam appellamus, Ægyptij consignabant. Et vti hieroglyphica Sapientia maximarum rerum arcanarumque sacramenta continebat, ita quoque non nisi ijs, quibus ad Regni solium spes erat, Sacerdotalis ordinis hominibus, sub arcto & rigoroso silentio in Adytis, vti probatum fuit, tradebatur. Cùm enim totius Regni spes & salus, in sola Numinum tutela, posita videretur, Numina verò hieroglyphicæ sapientiæ cultu & religione, mirum in modum in Regni conseruationem sollicitari crederentur; certè nulli maiori iure ad eam addiscendam tenebantur, quàm Sacerdotalis ordinis homines, è quorum numero primus Rex erat, qui per sacrificia, iuxta hieroglyphicas leges instituta, consortio Deorum beati, vel ipsis Numinibus imperare, mala Regno imminentia auertere, atque adeo Regnum ab omni hostili assultu tutum securumque solis hieroglyphicorum Amuletorum præsidijs reddere se posse credebant. Sed vide quæ de hisce copiosè in Politica Ægyptiorum, & alibi tractauimus. Quòd si quispiam versutioris ingenij, aliam nostrâ hâc præsenti traditâ meliorem, magisque Ægyptiorum ingenio mentique consentaneam attulerit,

Hieroglyphica sapientia quid sit.

Hieroglyphica doctrina vera hoc Opere exposita.

Hieroglyphica doctrina solis Sacerdotibus tradebatur.

ei non tantùm me subscripturum, sed ambobus illam brachijs me amplexurum polliceor.

ARGVMENTVM IV.

Consensus omnium Philosophorum, & Poëtarum, circa Theologiam Aegyptiorum, demonstratur.

Trismegistus hieroglyphicorum institutor.

HErmes Trismegistus, Ægyptius, vti primus Hieroglyphicorum institutor, ita meritò totius Theologiæ & Philosophiæ Ægyptiacæ Princeps & Parens, primus fuit omnium & vetustissimus inter Ægyptios qui de diuinis rebus rectè sensit; suamque de ijs opinionem veluti æternùm duraturis lapidibus & ingentibus saxorum molibus insculpsit, vti fusè aliàs probatum fuit. Ab hoc, quidquid Orpheus, Musæus, Linus, Pythagoras, Plato, Eudoxus, Parmenides, Melissus, Homerus, Euripides, cœterique laude dignum de Deo, diuinisque rebus protulerunt, profectum esse, non Ethnici tantùm veteris Philosophiæ commentatores, sed & orthodoxa Sanctorum Patrum monimenta sat superque demonstrant. Et primò quidem Trismegistus in Pimandro & Asclepio Deum vnum & bonum essentialiter asserit, quem deinde reliqui Philosophi secuti sunt. Verùm vt hæc omnia pateant, totidem singula paragraphis expediemus.

§ I.

De vnitate & bonitate Dei, vti & rerum omnium causa, & rerum principio productiuo.

Trismegistus Dei Vnitatẽ cognouit.

TRismegistus ex Ethnicis primus diuinam descripsit Vnitatem. A Patriarchis enim primitùs didicerat vnum esse Deum, cœli terræque Conditorem omnium supremum; ob id in secunda parte Pymandri sermone primo sic loquitur Mens ad Mercurium. *Quòd autem hæc omnia genita sint, ò dulcissime mi Mercuri, nequaquam opus est, vt me disserente perdiscas; nam corpora sunt, habentq́ animam, & mouentur. Hæc autem in vnum congredi absq́ congregantis virtute impossibile est. Oportet igitur aliquem esse talem, & penitus vnum. Nam cùm multi varijque sint motus, & dissimilia corpora, vnus autem ordo velocitatis in omnibus; impossibile est duos, aut plures esse factores: neque enim ordo vnus seruaretur in multis. Præterea qui inter illos imbecillior esset, potentiori nimium inuideret, ex quo seditio quædam exoriretur. Itaque si vnus eorum Author mutabilium animantium extitisset, cuperet quoque immortalia gignere, quemadmodum genitor immortalium affectaret mortalia. Quinetiam vna existente anima, vnaque materia; ad quemnam illorum potissimùm fabricatio pertineret? Quòd si ad vtrumque, ad quem Prouincia maior?* &c. Et paulò inferiùs: *Esse itaque horum omnium vnum Authorem præ cæteris, est conspicuum: nam anima vna, vita vna, vnaque materia.*

Trismegistus.

ria. Quisnam iste? Quis alter præter vnicum Deum? Num alteri cuipiam, quàm soli Deo conuenit procreare viuentia? Vnus itaque Deus Mundum vnum esse confessus est, Solem vnum, vnicam Lunam, vnam quoque diuinitatem, ipsum verò Deum quotum vis esse? Vnus igitur singula facit in multis. Sic ibi. Subdit autem quasi horum rationem reddens. *Num censes arduum quidam & laboriosum Deo, vitam, animam immortalem, mutationemque efficere? Dum enim tu tot tantaque potes, vides, audis, odoras, gustas, tangis, loqueris, graderis, spiras, intelligis, nec alter est in te qui videt, quiue audit alter, nec loquitur vnus, graditur alius, hic odorat, ille gustat, hic spirat, intelligit ille, at vnus hæc omnia præstat, neque etiam possibile est illa sine Dei numine fieri. Vt enim qui cessat ab his, non est ampliùs animal, sic qui ab illorum constructione cessaret, minimè Deus; id autem suspicari nefarium. Quòd si concessum est, nihil in rerum natura consistere, cui non insit naturalis quidam agendi vigor, simulque certi operis exequutio: quantò magis asseuerandum est Deo non deesse potestatem omnium & effectum? Nam quicquid otiosum, imperfectum; imperfectum dicere Deum nefas. Facit igitur vnus omnia Deus.* Sic ille.

Deus vnus iuxta Trismegistum.

Altissima & profundissima est hæc Mercurij Theologia, quandoquidem viuis rationibus diuinam probat vnitatem; quotquot verò alij de Dei vnitate disputarunt, ijsdem vsi sunt rationibus, vt Xenophanes Colophonius, Zeno Citticus, & Aristoteles Stagirites. Hinc Parmenides, hinc Melissus omnia quoad vnitatem Dei desumpserunt. Ab hoc Empedocles didicit, omnia ab vno profecta visibilia, inuisibilia, præsentia, præterita, & futura, quicquid marî terraque nascitur, feras, aues, pisces, demum & Deos ipsos; intellige, Angelos. Huius igitur vetustissimæ Philosophiæ primum Sacramentum fuit Dei vnitas, quod admiratus & imitatus Pythagoras ab Ægypto reuersus, sub ænigmatica numerorum significatione propalauit dicens. *Vnitas radix omnium, fons & origo,* Vnitatem appellans Deum, quod Syrianus Simplicij Præceptor in Metaphysicis apertissimè scripsit, vbi collaudans & defendens sententias Pythagoræ & Platonis de numeris, sic perhibet. Archemachus & diuinus Plato, quos secutus est Plotinus; qui quidem Viri Vnitatem dicebant Deum, vt Vnitatis in rebus omnibus causam, omnisque rei vitæque Authorem. Eudoxus etiam referens placita vetustæ Theologiæ, præcipuè Pythagoræorum, Authore Simplicio primò Physic. ait: *Et secundùm alium modum principium dixerunt omnium rerum ipsam Vnitatem, quòd ab ea natæ sint omnia, etiam materia prima.* Damascius Platonicus ad aures Pythagoræ de Vnitate disserens scripsit. *Vnitas tanquam Sol procul obscurè quasi videtur; si propiùs accesseris, obscurius; demum cæterarum rerum tollit apprehensionem. Verè igitur est lux incomprehensibilis, inaccessibilis, & profundè Soli comparatur, in quem quò magis intuearis, eò magis cæcutias & caliges, oculosque stupefactos reportes.* Rursus ait Damascius. *Vnitas honoretur silentio.* Et alibi. *Vnitas omnia producit. Ferax rerum omnium Vnitas.* Hæc autem, & si quæ alia sunt, à Trismegisto desumpta cognoscuntur, qui eodem pariter modo de Vnitate philosophatus est, dum in quarto sermone Pymandri sic scripsit: *Monas, id est Vnitas, omnium principium, radix, atque origo, absque*

Philosophi Veteres Dei Vnitatem à Trismegisto didicerunt.

Pythagoras.

Vnitas secundùm Pythagorã Deus est.

Damascius. Vnitas, id est, Deus rerum omnium principium.

Trismegistus.

vero principio nihil. Initium autem ex nullo, nisi ex se ipso dependens. Initium autem non est principij, sed alterius. Monas ergo principium omnem numerum continet, à nullo contenta. Et paulò inferiùs. *Id sanè quod augescit, virtute Monadis augescit: euanescit autem imbecillitate propriâ, cùm alterius Monadem capere nequeat.* Hinc non sine causa circulo vsus est veluti hieroglyphico quodam Vnitatis diuinæ. Quæ omnia fusè prosecuti sumus in 12 Classe Tomo II. quæ est Theologia Ægyptiorum, & in Geometria hieroglyphica. Hunc secutus Anaxagoras Clazomenius, cuius hæc est sententia; *Mens author vna omnium quæ cernimus. Omnia inquit simul erant, deinde accessit Mens, eaque composuit.* Scitiùs sanè Pythagoras Deum absolutè Monadem dixit; *Ipse*, inquit, *extra Mundum est, quia infinitus est, in ipso etiam est totus in toto, omnes circumquaque considerans generationes*; quæ omnia hieroglyphicâ ratione inuoluta ab Ægyptijs iam sæpe exposuimus. Sed audiamus aurea Pythagoræ Carmina.

Pythagoræ sententia de Deo.

Si quis Deus præter vnum? is debet
Mundum hunc parem condere, & dicere, hic meus est,
Nec solùm condere, & dicere, hic meus est, sed habitare
Ipse in eo quem fecerit, hic autem ab eo factus est.

Digna sanè Pythagorâ sententia. Cùm enim opus Dei sit Mundus, quisquis se Deum dicit præter vnum illum Deum Mundi effectorem, alterum Mundum producat necesse est, vt se Deum comprobet. Quem secutus Parmenides, tanta de Deo sublimitate discurrit, vt Christianus Theologus altiora dicere vix possit. Hic Socratis Præceptor, & Ægyptiorum Discipulus cùm diuinam considerasset naturam rerum omnium fontem, altiùs eleuatus Deum ipsum congruentissimâ vocis significatione, *Id quod est*, appellauit, atque id ipsum, vnum, immobile, immateriale, inuariabile, infinitum, æternum, ingenitum, & independens esse voluit, atque hanc ob causam omnia vnum esse, & vnum omnia arbitratus est; contra quem temerè inuehitur Aristoteles 1. Physic. damnans eum quòd omnia confuderit. Etenim nec de materialibus rerum principijs egit Parmenides eo in loco, in quo reprehenditur, quæ constat alibi explicasse; sed de principio principiorum omnium Deo, qui vnus quidem est, & solus, & in quo omnia sunt vnum. Etenim in eo sunt omnia, & in omnibus ipse est solus.

Parmenidis de Deo sententia.

Deum igitur per id, quod est, intellexit Parmenides, atque illud ingenitum, & ab interitu alienum, sine principio, sine fine asseuerat, integrum item & vnigenum, seu totum & vnum. Ei etiam conuenire illud simul totum, & quòd in eo nullum locum habeat id, quod non est, & præterea quod diuidi nequeat, sitque immobile in omni specie diuisionis & motus, & quod eodem modo & similiter se habeat, & quod sit extremum, id est, finis omnium; qua de re illud finitum appellat, quasi dicat, absolutum, perfectum, & completum. Finitum enim perfectionem quandam & absolutionem indicare consueuit, ex eo quòd imperfectum quod habe-

Parmenides quo sensu vocet Deum finitum.

betur, id infinitum, hoc eſt, ſine fruſtrari & egere dici conſueuerit. Vnde à poſterioribus Theologis infinitum priuatiuè dici ſolet, quia priuatum eſt congruenti fine, quo modo infinitam primam materiam dixêre multi, hoc eſt, debitâ formâ & termino ſuapte natura carentem. Deum autem, cuius virtutis & poteſtatis nullus terminus, nullus limes, finis eſt nullus, negatiuè dixêrunt infinitum. Quare primâ illâ acceptione infiniti, qua infinitum pro carentia perfectionis capitur, Parmenides primum illud Ens noluit infinitum haberi, ſed finitum & perfectum; vnde cecinit: Parmenides.

Permanet id firmum, valida illud namque coërcet
Vis finis.

Quaſi nihil ei perfectionis addi poſſit, cùm nulla re indigeat. *Si enim Deus* (vt inquit Simplicius 1. Phyſic. comm. 3.) *eſt id quod eſt, nullâ re indiget, & eſt perfectus; quod autem perfectum eſt, habet finem, & non eſt expers finis; quòd autem finem habet, finitum eſt. Finitus ergo eſt*, id eſt, completus, *in eſſentiæ perfectione, licet virtute infinitus.* Atque hoc modo à Parmenide & Meliſſo, modò finitus, modò infinitus appellatur. Quod etiam à Beſſarione obſeruatum eſt primo libro contra Trapezuntium, licet id optimè explicet citato loco Simplicius, vbi Xenophanis ac Parmenidis ſententiam, dicentium vnum eſſe & finitum principium, cum Meliſſo concordat aſſerente illud vnum eſſe & infinitum; illi enim finitum appellarunt perfectum, quod omnibus finis & termini cauſa ſit, ſicut eſt etiam omnium principium; ille verò pronunciauit infinitum, quia infinitam in eo conſiderauit tùm in vigore, tùm in duratione potentiam. Indiuiſibile etiam illud eſſe voluit, & ſimile ſibi vndique totum; quod deſumpſit à Triſmegiſto, qui 2. parte Pymandri, ſermone primo ſic inquit: *Nihil quippe ſimile eius eſt, quod diſſimile, ſolumque & vnum eſt.* Simplicius. Finitus quo ſenſu dicatur Deus. Triſmegiſtus.

Sed vide quò Parmenidis cognitio peruenerit, vt id quod eſt, idem manens, & poſitum quoque per ſe eſſe dixerit, non indigum, non egenum? non enim bonorum noſtrorum eget Dominus, ſuumque intelligere idem eſſe contendit cum Intellectu, & re quæ intelligentia percipitur. Ex omni etiam vndiq; parte integrum nominat, & in totis finibus æquum, inſtar circuli, qui circumferentiam habet lineis omnibus æqualem. Quâ fortaſſe ratione moli orbis benè tornati illud perſimile aſſeuerat, vt eius perfectionem, & abſolutam in omnibus monſtret æqualitatem: ſicut enim æqualis eſt vndique circulus, ſic etiam vndequaque vniformis eſt DEVS. Id autem ab eo poëticè dictum putat Simplicius, ſicut etiam ab Orpheo dictum exiſtimat. Circulus eſt DEVS, ex Parmenidis & aliorum ſententia.

Sed & alij quoque Deum vel circulum, vel circulo ſimilem eſſe deſignarunt. Primus enim omnium Triſmegiſtus Deum dixit eſſe Sphæram Intellectualem. Democritus quoque Deum in igneo circulo contineri demonſtrauit ex Gal. lib. de hiſt. Philoſophica. Aegyptij Deum etiam ex circuli hieroglyphico intelligebant, ſicut & Perſæ Iouem Cœli circulum nuncupabant. Verùm Parmenides id habuit à Xenophane

Præ-

Præceptore, qui Dei substantiam rotundam esse & globosam asseruit, nihilque cum hominibus habere commune, ex Laërtio in vita Xenophanis; omnes ab Hermete, qui hieroglyphicè Deum diuinaque semper per circulum expressit.

Parmenidis Theologia nostræ similis est.

Hæc igitur altissima illa est Parmenidis Theologia, nostræ quidem valde consimilis, quæ credit Deum à se, ex se, & per se esse, esseque ingenitum sine principio, sine fine, immaterialem, indiuisibilem, perfectum, æternum, esse in omnibus, esse omnia, idem ipsum, per se positum, independentem, inuariabilem, impermixtum, incomprehensibilem, inæstimabilem, quod nec substineri, nec ferri, nec indagari possit. Vnde enim, & quò, & vbi, aut quomodo, aut qualis sit, ignotum est, vt præter nostros Mercurius etiam in Asclepio scriptum reliquit. Ex quibus patet Parmenidem non inter Physicos, sed inter Theologos esse numerandum; sua enim dogmata profundo indigent natatore, vel Platone ipso teste in Parmenide. Theologum autem appellant eum, & Xenophanem eius Præceptorem Theophrastus ex Simplicio, Nicolaus similiter Damascius, & Alexander Aphrodisæus ex eodem; vt profectò accusandus sit Aristoteles, qui scripta illius de Deo vno, ingenito, incorruptibili, æterno, inuariabili, infinito, ad principia naturalia traduxerit, eumque reprehenderit, quòd dixerit principium rerum omnium vnum & immobile.

Aristoteles malè reprehendit Parmenidem.

Melissi de Deo sententia.

Melissus igitur Parmenidis Præceptoris vestigia secutus eadem profectò de Deo protulit, quem similiter, id quod est, appellauit; hoc vnum addidit, quòd nihil de Deo definiendum censuit, neque enim illius certam dicebat à nobis haberi cognitionem ex Laërtio. Ipse autem primum omnium Ens, quod vnum, verum, ingenitum, incorruptibile, infinitum, independens asseruit, hac methodo rationis inuestigauit. Sic enim incepit opus suum, vt primo Physic. refert Simplicius comm. 18. *Si nihil quidem est, quomodo de eo dicitur aliquid tanquam sit aliquid? Si autem est aliquid, aut est genitum, aut semper est. Sed si est genitum; vel genitum ex eo quod est, vel ex eo quod non est: sed neque fieri potest, vt ex eo quod non est, fiat aliquid, nec aliud quidem nihil quod est, multò autem magis id quod est absolutè: neque ex eo quod est; ita enim illud fuerit id, quod est, non autem fiet, aut gignetur. Non gignitur ergo id quod est; est ergo semper id quod est. Neque interibit id quod est; neque enim fieri potest, vt id quod est, mutetur in id quod non est, neque in id, quod est: ita enim manserit, & non interierit. Non ergo genitum est id quod est, neque interierit; semper ergo fuit, & erit. Sed quoniam quod genitum est, habet principium; quod non genitum est, non habet principium. Id autem quod est non genitum, non habuerit ergo principium. Præterea quod interit, habet finem; si quid autem est, quod non possit interire, finem non habet. Quod autem non habet principium, neque finem, est infinitum; est ergo id quod est, infinitum; si autem infinitum, vnum est; si enim duo fuerint, fieri non poterit vt sint infinita, sed inter se fines habuerint. Infinitum autem est id quod est. Non sunt ergo plura quæ sunt. Vnum est ergo id quod est. Atqui si vnum est, est immobile. Id enim quod est, est sibiipsi semper simile; quod est autem simile, neque perierit, neque maius euaserit, neque in alium ornatum conuerti poterit,*

Melissus.

terit,

terit, neque vllo dolore aut molestiâ afficietur. Si quid enim horum in eum caderet, nequaquam vnum esset. Quod enim aliquo motu mouetur, ex aliquo & in aliquid aliud mutatur. Nihil autem erat aliud præter id quod est, id ergo non mouebitur, cùm præsertim nihil sit vacuum eo quod est: non mouetur igitur id quod est, secedere enim non potest, cùm nusquam sit quod est vacuum. Vacuum autem nihil est. &c.

Vniuersam profectò Hebræorum & Christianorum Theologiam in his licuit agnoscere. Deum enim appellat Melissus, sicuti & Præceptor eius Parmenides, id quod est, secutus non tantùm Moysem Exodi tertio, verùm etiam & Trismegistum in Asclepio cùm dixit; *Solus Deus est, & meritò solus ipse in se, & à se, & circum se totus, plenus atque perfectus. Isque sua forma stabilitus est, nec alicuius impulsu, nec loco moueri potest, cùm in eo sint omnia, & in omnibus ipse sit solus.* Sic ille. Hac de causa Melissus id quod est, principio & fine carere asseruit, quia ingenitum & à se est. Quod si ingenitum, & nunquam interiturum sit, infinitum meritò dicitur: si infinitum, vnum; neque enim duo, vel plura potuerunt esse infinita, cùm inter se fines habeant: & si infinitum, immobile & sibi semper simile, non diuisum, non fluens, non distinctum, sed totum simul, semper idem, semper plenum, semper perfectum; non igitur mouetur, quia ex aliquo in aliud non mutatur, nec de loco transit in locum, cùm impleat omnia, contineat omnia, ad omnia se extendens: vt enim dicebat Trismegistus. *Extra Deum nihil; extra nihil Deus.* Melissi Theologia nostræ similis est. Trismegistus. Trismegistus

Hæc est illa altissima Melissi Theologia de Deo, quam reprehendit Aristoteles, eam deducens ad Physica. Hoc est illud Ens vnum, quod & Plato quoque tradidit in Parmenide, eius excellentiam celebrans. Hoc etiam est illud vnum, quod Aristoteles, parum sibi constans, in opere quod dicitur Metaphysica, adeo celebrauit exclamans, Deos plures esse non posse, & necesse esse vnum esse Deum. *Multorum,* inquit, *haud bonus est principatus, nolunt enim Entia male disponi. Vnus ergo sit Princeps, vnus sit Rex.* Hoc idem est Ens illud vnum, cuius Intelligere & Intellectus idem est cum re quæ intelligentiâ percipitur, sicut dixit Parmenides, & à quo illud ipsum mutuatus est Aristoteles tertio de Anima tex. 19. Hoc est illud Ens vnum Parmenidis intransmutabile, simplex, purum, sincerum, & quod nullius eget, à quo mutuatus Aristoteles 1. de Cœlo tex. 100. scripsit. *Diuinum ipsum intransmutabile esse necesse est omne primum, ac maximè summum; neque enim habet prauitatem vllam; neque indigens suorum bonorum vllo est.* Aristoteles malè reprehendit Melissum.

Sed & Plato in Parmenide hæc eadem ab horum Theologorum fontibus hausta confirmauit, vt vel ex his agnoscas altissimè hos Viros de Deitate locutos. In eo enim Dialogo, in quo de vno edisserit Plato, similiá profectò docet, quæ Parmenides & Melissus de Deitate statuerunt. Hæc autem hinc inde per Dialogum illum sparsa sic in vnum collecta sonant ex Camperio libro tertio de Platonica Philosophia cap. primo. *Vnum ipsum* (inquit Plato) *non multa est, nec partem, nec totum, nec principium, nec finem, nec medium habet, infinitum, informeque est, nullo loco circumscri-* Platonis de Deo sententia.

bitur,

bitur, nusquam permanet, nullo siue loci, siue alterationis motu mouetur, nec vllo modo fit, nec sibi alterius idem aut diuersum est, nec simile aut dissimile, nec æquale aut inæquale, nec antiquum aut nouum, nec in tempore vllo, sed omnino sine tempore, quamobrem nec generatum, nec generatur, nec erat vnquam, nec modo factum est, nec fit, nec est, nec post fiet, nec generabitur, nec erit, nec substantiæ particeps seu Princeps est. Ista enim verba, erat, fiebat, generatum est, præteritum tempus significant; erit autem, & fiet, & generabitur, futurum; est verò, & generatur, & fit, præsens. Quod autem nulli subiacet tempori, id nec erat, nec est, nec erit. Ex quo fit, vt nullum etiam nomen ei inditum sit, nulla definitio detur, nulla scientia, nec dicitur, nec cogitatur, nec cognoscitur, nec ab aliquo ente sentitur. Hæc Platonis verba sunt in Parmenide, licet ex multis pauca collecta.

Plotini de Deo sententia.

Sed & Plotinus libro quinto Enneadis 6. hoc ipsum multis confirmauit, probans quòd Ens vnum idemque existens simul sit vbique totum. Quæ profectò à Parmenide & Melisso deprompta, Plato primus accepit, atq; ipse postmodum tanquam à Theologicis fontibus hausta propalauit. Multis etiam ibi probat, omnia vnum esse, vt Parmenides Melissusque dicebant, non quidem indiuidualis essentiæ vnitate; id enim nullus dixisset; sed quia omnia sint in vno tanquam in idea, & ab vno tanquam à principio effluant, & ad vnum tanquam ad finem naturali quadam desiderij inclinatione reducantur & confluant. Plura ibi de his, quæ altissimæ huic Theologiæ consona, reperies, quam Parmenides & Melissus tradiderunt.

Delphici templi inscriptio.

Templum Delphicum, Plutarcho teste, hanc inscriptionem præferebat, Εἶ: id est, *Es*; in quod ingredientes Deum salutantes dicebant εἶ, id est, *Tu es*; quasi dicerent, Tu solus vnum es, in quo nihil prius est, nihil posterius, nihil futurum, nihil præteritum, nihil antiquius, nihil recentius; sed vnum cùm sis & verum Ens, in vnico nunc sempiternam imples durationem, & huius ratione quod esse dicitur, verè es, non futurum, non præteritum, neque ortum, neque desiturum. Quibus omnibus Orthodoxi Scriptores consentiunt.

Non sine causa itaque Ægyptij incomprehensam Dei naturam expressuri Sigalionem pingebant puerum digito silentium suadentem, quo innueretur, Deum incomprehensum non tam curiosâ inuestigatione, quàm sacro silencio colendum & adorandum. Verùm qui hæc omnia luculentiùs cognoscere desiderat, is adeat Sphyngem Mystagogam, Arithmeticam, & Geometriam, vti & Musicam, & Theologiam hieroglyphicam, vbi omnia de Deo, de bonitate, prouidentia eius, & quomodo ab vno igne omnia, quomodo in creaturas influat, amplissimè iuxta mentem Veterum hieroglyphicè descripta reperiet. Quæcunque enim dicti Authores de diuina natura fusè tradiderunt, illa omnia ex columnis Mercurij processisse is solus nescire poterit, qui interpretationes hoc Opere allatas non penetrauerit.

Con-

Consectarium.

EX dictis patent Illationes illæ sequentes. Si Deus bonum, vnum, principium & primum est, ergo ante primum nihil, post primum omnia, à principio omnia, à bono omnia, à supremo triuno Numine omnia: ab vno vnitas primæua, ab vnitate primùm vnitates omnes, ab vnitatibus essentiæ, ab essentijs vitæ, à vitis mentes, à mentibus animi, ab animis naturæ, à naturis qualitates, à qualitatibus formæ, à formis corpora; hæc omnia in Mundana hac vniuersi domo continentur; per quæ quidem omnia à primo ad vltimum descensus, & ex vltimo ad primum ad Deum ascensus reditusque paratur. Ecce totius Ægyptiacæ Philosophiæ compendium. Theologiæ Ægyptiorum compendium

§ II.

De triuno principio Aegyptiorum dogmate.

ÆGyptios triunum rerum omnium principium credidisse, quod & triforme Numen vocant, è Suida passim ostendimus, quod & globo alato Serpente fœto hieroglyphicis exprimebant. Hoc dogma omnes ferè Pythagoricæ & Platonicæ Scholæ sectatores amplexati sunt. Quo modo autem triunum in vno cognouerint, aperiam. Triunum Deum Ægyptij cognouerunt.

Ex Hermeticis fragmentis colligitur, à principio, ab vno, à Deo facta esse omnia; sine principio enim factum est nihil; principium autem ex nullo, nisi ex seipso; at principium, vt demonstratum est, vnum ipsum est, vnum quoque & μονὰς apud eundem Hermetem idem sunt, ἡ γὰρ μονὰς πάντων οὖσα ἀρχὴ, καὶ ῥίζα, ἐν πᾶσιν ἐστί. *Est enim Monas omnium principium, & radix in omnibus existens.* Monas ergo cùm principium sit, omnem numerum continet, à nullo contenta; omnem numerum generat, à nullo alio numero genita. Vnde non sine ratione ab Hermete μονὰς πατρικὴ, *Monas paterna* dicitur; si paterna est, ergo generat; at quid? id nimirum, quod post ipsum primum est natura, duo videlicet. Duo ergo ante omnia generat Monas. Τανὰη ἐστὶ μονὰς, ἣ δύο γεννᾷ, *protensa est Monas, quæ duo generat*, dicit Zoroaster; quam & dyadem nominat apud Patrem sedentem, δυὰς γὰρ παρὰ τῷδε κάθηται, *Dyas verò apud hunc sedet*; Monas itaque dyadi iuncta triadem constituit, quam vbique fulgere docet, παντὶ γὰρ ἐν κόσμῳ λάμπει τριὰς, ἧς μονὰς ἀρχή, *Toto enim Mundo trias fulget; cuius Monas Princeps est.* Tota autem hæc Monas iuxta eos tria principia euadit (quia tria hæc vnum principium sunt: quæ Mundo dominantur, vt omnia eis seruiant: ἀρχαῖς γὰρ τρισὶ ταῖσδε λάβοις δουλεύειν ἅπαντα, *tribus enim hisce principijs, accipias, seruire omnia.* Hinc Monadem illam sæpe patrem vocat, & primum principium, secundum verò πατρικὸν νόον αὐτογένεθλον Monas omnium principium & radix quomodo. Dyadem generat Monas. Zoroaster. Zoroastri de Trinitate sententia.

potentiam patris nominat, his verbis, οὐ δὲ ἐν ἑῇ δυνάμει κλείσας ἴδιον πῦρ. *Neque in sua potentia clausit proprium ignem.* Tertium verò principium Mentem secundam vocat, πάντα γὰρ ἐξετέλεσε πατὴρ, καὶ νῷ παρέδωκε δευτέρῳ. *Omnia perfecit Pater, & Menti tradidit secundæ.* Mentem vocat secundam, quia illa αὐτογένεθλος per se & ex se genita est prima, estque terminus fundi paterni, ita tamen vt maneat in fundo paterno, μήτε προῆλθεν ἀλλ' ἔμενεν ἐν τῷ πατρικῷ βυθῷ· Hanc præterea αὐτουργὸν καὶ τοῦ πυρὸς τεχνίτην κόσμου, καὶ τοῦ νοῦ νόον. *Ex se ipso operantem, Mundi artificem, Mentem Mentis* vocat. Trismegistus

Trismegisti de Trinitate sententia,

verò πάντων τὸν κύριον, καὶ Θεὸν, καὶ πηγὴν, καὶ ζωὴν, καὶ δύναμιν, καὶ φῶς, καὶ νοῦν, καὶ πνεῦμα, vocat, & in vnitate trinum his verbis asserit: *Vna sola lux fuit intellectualis ante lucem intellectualem, & fuit semper Mens Mentis lucida: & nihil aliud fuit huius vnio, quàm spiritus omnia connectens, semper in se existens,* ἀεὶ τὸν ἑαυτὸν νῷ, καὶ φωτὶ, καὶ πνεύματι πάντα περιέχων· *Semper sua Mente, & luce, & spiritu cuncta continens.* Vbi sanè per mentem, lucem, spiritum nihil aliud innuere videtur, nisi Patrem, Filium, & Spiritum sanctum. Et hoc ita eum sentire, expressè docet citato loco. *Ex mente,* inquit, *prima lucidum Verbum Filius Dei, idem cum Patre,* οὐ γὰρ δίστανται ἀπ' ἀλλήλων· ἕνωσις γὰρ τούτων ἡ ζωή. *Neque enim distant à se inuicem, sed vnio eorum est vita,* & alibi quoque eam τῷ δημιουργῷ ὁμοούσιον, id est, Patri consubstantialem dixit. Mentem verò

Trismegisti de Mundi creatione sententia.

cum Verbo septem condidisse, ait, Rectores, qui sensibilem Mundum circulis continent. Ὁ γὰρ λόγος αὐτοῦ προελθὼν παντέλειος ὢν καὶ γόνιμος, καὶ δημιουργὸς ἐν γονίμῃ φύσει πεσὼν, καὶ γονίμῳ ὕδατι, ἔγκυον τὸ ὕδωρ ἐποίησε. *Verbum enim ex eo procedens perfectissimũ existens, in fœcundam naturam decidens, generatiuam aquam grauidam fecit.* Τὸν πάντα κόσμον ἐποίησεν ὁ δημιουργὸς ὁ πατὴρ, οὐ χερσὶν, ἀλλὰ λόγῳ. *Vniuersum fecit Mundum Conditor Pater, non manibus, sed verbo.* Atque hæc sunt vetustissima omnium sacræ Theologiæ dogmata, à Zoroastre & Hermete (quos nos tamen in Obelisco Pamphilio confudimus) Mundo primæuo propalata; vt proinde hanc doctrinam non immeritò Proclus

Proclus,

θεοπαράδοτον, καὶ θεόδοτον, *à Deo traditam & datam* asserat. Hanc SS. Patres nullo non tempore veluti ab hominibus diuino spiritu afflatis eructatam admirati sunt. Orpheus deinde huius doctrinæ illustratus splendore, &

Orphei & Platonis de Trinitate sententia.

is triadem hanc agnouit, quam Phanetam, Vranum, Cronum, vnum Numen tribus distinctum nominibus, asserit; Plato verò tres Reges appellauit, & Theologia Ægyptiaca, à Platone oretenus tradita, ab Aristotele

Aristoteles.

propalata, his verbis dicta confirmat. *Ideo nos asserimus, quòd Deus creauit Intellectum primum, & constituit eum Procreatorem aliarum rerum; creauit autem eum medio Verbo; quomodo? neque enim inter Deum & Intellectum aliud medium intercedit nisi Verbum, quod & fuit coagens Intellectus.* Atque ex hisce Authoribus plerique Platonici sequentium sententiarum

Platonicorum de Trinitate sententia.

suorum de tribus principijs tractatuum occasionem sumpserunt; vti Porphyrius, Plotinus, Iamblichus, Proclus, Syrianus, & Damascius; in quibus tametsi inter se in tribus hisce principijs dissenserunt, omnes tamen in hoc consensisse videntur, quòd hæc tria rerum omnium, & Mundi totius facerent principia seu tres substantias conditrices.

Sed

Sed quomodo primi isti Theosophi ad tantam ingenij illustrationem prouecti fuerint, meritò cuipiam mirum videri posset. Sed qui nostra passim in hoc Opere tradita legerit, is facilè à concepto dubio liberabitur. Cùm enim Hermetem è Chananæa stirpe,& Abrahamo σύγχρονον passim demonstrauerimus, fieri non potuit, quin multa curiosum & omniscium ingenium, ab ijs de vera & recta Theologia, quam oretenus à protoplasto profectam, & continuâ successione vsque ad Noëmum deriuatam habebant (inter quæ diuinæ reuelationis sacramenta non infimum erat, Sacrosanctæ Triadis mysterium) expiscatus fuerit: quæ deinde varijs symbolorum inuolucris vestita,posteris tradiderit. Triunum hoc Sacrosanctæ Triadis Numen omnes Veteres Philosophi,insuperabilem, incomprehensibilem, semper & vbique existentem, æternam, infinitam potentiam & mentem dixerunt, Ægyptios secuti. Insuperabilis potentia est, quia infinita virtute pollet,ideóq; comprehendi non potest. vbique & semper existit,qui omnia implet infinitâ suâ existentiâ.Hinc Orpheus, *Qui omnes Mundi partes contines, generationis expers*; & Virgilius, *Iouis omnia plena*. Cùm itaque omnia vi suâ impleat; omnibusque insit, vitam motumque præbendo singulis Mundi corporibus; hinc non sine ratione Dionysius eundem κόσμιον, περικόσμιον, ὑπερκόσμιον, ὑπερουράνιον, καὶ ὑπερούσιον. *Mundanum, circamundanum, supramundanum, supercœlestem, & supersubstantialem* vocat; quem & Astrum, Solem, Ignem, Aquam, Spiritum, Rorem, Nubem, Lapidem, omnia existentia, & nihil existentium appellat, & sic omnia implens, omnia circumsonare facit. Quod idem & Ægyptij senserunt.

Triunum Sanctæ Triadis Numen, quale secundùm Aegyptios.

Dionysius Areopagita.

Quomodo verò Deus Optimus Maximus in triplicem Mundum, Angelicum, Sidereum, & Hylæum, per concatenationem Numinum euoluatur; quomodo eadem, & quibus cœremonijs singula catenarum Mundialium Numina allicienda sint; quibus ritibus ac sacrificijs, si quandoque irata fuerint, placanda sint; ex omnigena Orientalium tùm Theologorum, Philosophorumque, tum Poëtarum eruditione passim toto hoc Opere declaratum est.

Cùm itaque hieroglyphicæ doctrinæ institutores alium scopum & intentionem non habuerint, nisi per occultum hunc sacrorum symbolorum contextum, ad supremum Numen, mundialesque Intelligentiarum catenas analogum, id efficere, vt diuinitatis Geniorumque eidem connexorum influxum per ritus & sacrificia simillima, non in publicum duntaxat, sed & priuatum bonum deriuarent, atque adeo hæc totius Sapientiæ Ægyptiacæ, id est, hieroglyphicæ doctrinæ summa omnium consensu fuerit, eamque nos in hoc Opere exposuerimus, vti ex innumeris authoritatibus constat; certum est, hanc nostram interpretationem veram & genuinam esse, neque ab intentione Hieromantarum diuersam.

I.

Expiatio Mentium apud Aegyptios ad diuinorum influxuum receptionem necessaria.

Animi purgandi cura apud Aegyptios.

QVoniam verò finem propositum, quæ θεομόρφωσις seu θεοληψία erat, quâ Deo penitus se conformatos, bonorum omnium scientiarumque felicitate beari credebant, sine castis & religiosis actionibus, bonorumque operum exercitio, nullâ ratione se consequi posse nôrant; hinc tanto studio ijs incubuerunt, quanto nullam aliam Nationem fecisse legimus. Verùm hæc omnia ex varia eruditione probemus, eo ordine, quo ea Pansa, non ignobilis Author, retulit.

Pansa.

Cæterùm purgandum esse à vitijs animum, vt similis Deo quis efficiatur, prisci omnes monent Sapientes. Sic enim diuinorum nobis innotescet cognitio. Extat Lysidis Pythagorei epistola ad Hipparchum de purgatione ante Philosophiam necessaria, quâ docet omnia vitia ab animis expellenda, vt quis veram nanciscatur humanarum diuinarumque rerum cognitionem. Plato certè existimauit necessariam esse successiuam & continuatam quandam animi purgationem, antequam ad altissima philosophiæ admittamur mysteria: quod in principio Septimi de Republica docuit, dum homines in tenebrosa specu nutritos ad splendidissimum Solis iubar aspiciendum protrahere volebat. Clariùs autem in Sophista vniuersam hanc purgationem declarauit atque distinxit, vbi purgationem hanc nihil aliud esse demonstrauit, quàm quod prauum est, ab animo eijcere, reliquum verò seruare; discurritque ibidem, quomodo duæ sint prauitatis species in anima, Improbitas scilicet & Ignorantia, quibus animi impediuntur, nè ad altissimarum rerum cognitionem ascendant. Primus autem omnium id Trismegistus asseruit, dum in primo sermone Pimandri interrogatus, quo pacto quis ad vitam possit ascendere, respondit, id fieri posse, cùm homo mentis particeps seipsum animaduerterit: neque enim omnibus esse mentem, sed ijs tantùm, qui pij, boni, puri, religiosi, sanctique sunt, quique concedunt corpus morti suæ, sensuum illecebras fastidientes, lethifera putantes sensuum lenocinia, aditum turpibus blanditijs intercludentes, libidinumque fomites extinguentes; contra verò abesse ab ignaris, inuidis, improbis, ignauis, iniquis, homicidis, & impijs, & ab eis procul admodum habitare.

Animi purgatio necessaria ante Dei illuminationem.

Quibus ex verbis habemus clarissimè, ante Dei illuminationem, necessariam esse animi purgationem quandam, quæ ab affectu in Deum directo, exordium sumere solet. siquidem apud Platonem quinto de Repub. Philosophia nihil aliud, quàm ipsum Deum meditatur; nec enim in alijs, quàm in ipsius Boni, Verique scientia Philosophia versari debet, cùm sit ipsa Dei donum, vt Plato ait in Timæo.

II *Si-*

I I.

Silentium necessarium.

COnsistit autem hæc animorum purgatio non solùm in vitiorum ab animis expulsione, verùm etiam in conuenienti mysteriorum taciturnitate. Secreta enim Philosophiæ non omnibus sunt diuulganda. Vulgarium etenim animarum oculi nequeunt radios diuinitatis sufferre, vt dicebat Melissus. Ob id Pythagoras æquè impios & iniustos putabat, qui Sapientiæ dona ijs, qui nè per somnium quidem mundati purgatiq; essent animis, communia fecissent, illos quoque qui Eleusinæ Deæ mysteria prophanis exposuissent. Non enim fas est quibusuis offerre, quæ tantis laboribus comparata seruantur. Quod & Christus Dominus docuit dicens, non esse dandum Sanctum Canibus, nec proijciendas Margaritas ante Porcos, Matthæi 7. Hanc ob causam Hipparchum Pythagoricum ferunt accusatum, & expulsum ex Schola, & propter ipsum tanquam propter mortuum factam esse columnam, quòd apertè scripsisset decreta Pythagoræ, quæ ipse semper celauerat, vt testis est Clemens lib. 5 Stromatum, & Nazianzenus in epistola ad Nissenum, nec non Cantherus libro primo variarum lectionum cap. 12. Quin etiam & Plato in epistola secunda ad Dionysium idem asseuerat, quo in loco de non vulganda omnibus Sapientia, & de habenda animi purgatione luculenter edisserit. Ait enim *inuestigationem diuinorum non rectè factam, id est, non debitis tùm purgationis, tùm disciplinarum gradibus instructam, malorum omnium esse causam, quod videlicet qui sic inuestigant Deum, tandem eò perueniant, vt vel negent Deum esse, vel de Deo affirment, quæ non sunt Dei.* Sic ille. Hac de causa Pythagoras, quem Plato in omnibus veneratur, sacra doctrinarum mysteria ab exactissima mentis expiatione exordiebatur, & Plato similiter præcipit, nè arcana efferantur in vulgum, nè vulgus accepta peruersè vel contemnat, vel incidat in errores. Arcana autem Deitatis tutiùs ibidem censet verbis committenda quàm literis, literæ namque cuiuis communia faciunt. Quibus verbis Plato antiquam Iudæorum consuetudinem secutus videtur, qui mysticum legis sensum ab ipso Deo per Moysem non tam literis traditum, quàm animis commendatum asseuerant. Pythagorici certè id obseruabant, & Pythagoras ipse publicè vetuit philosophari, vt Author est Lysias in epistola ad Hipparchum. Quinimò Damæ filiæ suæ propositis monumentis, ea cuipiam extra familiam tradere vetuit. Illa verò cùm multis pecunijs vendere huiuscemodi libros posset, noluit, sed egestatem & parentis mandatum auro potius esse & antiquius iudicauit. Aiunt autem eandem morituram Bistaliæ filiæ suæ hoc idem præceptum dedisse, atque id omne, nè Deitatis mysteria omnibus communia fierent.

Animi purgatio in quo consistat.

Mysteria diuina sunt celanda.

Clemens. Nazianzen. Cantherus. Plato.

III. Mo-

III.

Modus & ratio in purgatione seruanda.

Animus quomodo purgandus. Trismegistus.

VErùm nunc quomodo purgandus sit animus, differamus, vt diuinorum nobis innotescat cognitio. Audiendus itaque imprimis est Trismegistus in 7. Serm. Pimandri, dum in hunc modum loquitur. *Imprimis autem oportet* (inquit) *vestem, quam circumfers exuere, quod est indumentũ inscitiæ, prauitatis fundamentum, corruptionis vinculum, velamen opacum, viuam mortem, sensitiuum cadauer, sepulchrum circumuectile, domesticum denique furem; qui, dum blanditur, odit; dum odit, inuidet. Huiuscemodi est quod circumfertis vmbraculum inimicum. Ad se ipsum te deorsum raptat, nè fortè conspiciens veritatis decorem ac proximum bonum; huius oderis prauitatem, nè huius insidias, quas in te assiduè machinatur, aliquando persentias. Hoc aciem interiorum sensuum hebetat atque obtundit, crassi illam materia suffocat, abominabili fastidiosaque inebriat voluptate, ne audias vnquam, neuè perspicias ea, quæ iure & audienda sunt, & imprimis inspicienda.* Sic ille. Exuere igitur oportet veterem hominem, deponereque corporis sensualitatem, vt quis purgatus animo diuina valeat intueri; sed nec ista sufficiunt, attollendus est in Deum animus, atque vt ita dixerim, deificandus, vt quis Deum intelligere valeat. Ob id rursus in secunda parte Pymandri Serm. 1. sic exclamat Trismegistus. *Nisi*, inquit, *te Deo æquaueris, Deum nunquam intelliges. Nam simile semper à suo simili cognoscitur.* Sic ille. Quid est autem Deo se æquare, nisi Deo inhærere, & vnum cum Deo fieri? *Qui adhæret Deo*, inquit Paulus, *vnus spiritus fit cum Deo.* 1. Corint. 6. Adhæremus autem Deo maximè per animi rectitudinem, non vt Stoici voluerunt, & præsertim Chrysippus, qui in lib. de Natura voluit nullum Sapientem à Ioue superari, atque ob id rectitudinem, quâ vir bonus operatur, Dei æqualitatem existimans, sed vt per gratiam Deo coniunctus ea faciat, quæ Deus iubeat, quæue fieri iudicet & exoptet. Pythagoras autem adæquationem hanc traxit ad transmutationem in Deum, dum sic in aureis suis Carminibus cecinit.

Trismegistus.

Mortificationis studio purgatur animus

Pythagoras.

Cùm autem relicto corpore ad æthera liber ieris,
Eris immortalis Deus incorruptibilis, non autem mortalis.

Hoc autem sumpsit a Trismegisto, qui in primo Serm. Pymandri sic scriptum reliquit. *Atque*, inquit, *id est, summum bonum eorum, quibus cognoscendi sors competit, Deum scilicet fieri.* Exuendus igitur à corpore animus, non per veram separationem, sed per voluptatum sensibilium mortificationem, vt diuina quis valeat intelligere: & vt in Deum possit transmutari, deificandus est animus, hoc est reddendus Deo quàm simillimus; vnde & Zoroaster in Oraculo dixit. *Homo quodammodo Deum trahit in seipsum, quando nihil retinens mortale, totus diuinis haustibus ebriatur.*

Tran-

Transit igitur in Deum homo per separationem à carnis illecebris, transit etiam & per fidem, iuxta Ioannis Theologiam, *Dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius*, Ioan. 1. Vnde & hi filij Dei dicuntur per adoptionem, iuxta illud ad Romanos 8. *In quo clamamus Abba pater*. Pulchrè autem id Mercurius edisserit in 2. par. Pymandri Serm. 1. vbi de hac adæquatione cum Deo verba faciens sic loquitur. *Extende te ipsum in magnitudinem sine termino, emerge ex corpore, totum supergredere tempus, æternitas esto. Sic Deum denique noueris*. Quo in loco non solùm animi purgationem insinuat, verùm etiam & realem animi separationem à corpore, quam Græci extasim, Hebræi verò osculum mortis appellant. Sequitur autem purgatio hæc secunda priorem. Verùm quod attinet ad vitia deponenda, animumque in altissima subleuandum, audi quomodo id Mercurius expresserit in decimo Serm. Pymandri. *Impossibile ò fili*, inquit, *animam hominis in corporis fæce iacentem diuinam assumere formam, neque licet etiam Dei pulchritudinem intueri, nisi quis inde in Deum fuerit reformatus*. Vide quomodo à corporis fæce resurgendum asserat, & in Deum hominem reformare iubeat, vt diuina valeat intelligere. Zoroaster animi expulsores aduocandos voluit in Oraculis, vt quis diuinam assumere formam possit; sic enim scripsit. *Animi expulsores aduoca*. Quod dictum est, quia cùm duo præcipuè animi morbi sint, ignorantia videlicet, & malitia seu improbitas, qnod in Sophista docuit Plato; duo quoque requiruntur expulsores, aut Medici constantes, doctrina videlicet atque vitæ puritas; doctrina autem non omnis, sed cœlestis & diuina, qua accedente DEI in nos descendit cognitio, propulsatâ ignorantiâ. Hæc maximè consistit in Fide, nam diuina nisi credantur, non intelliguntur.

Trismegistus. *Zoroaster.* **Animi expulsores duo requiruntur ad purgandum ipsum.**

Et nè quis in hac expositione eum existimet somniare, audiendus est etiam Proclus qui hæc ita confirmat. *His qui ad summum bonum peruenire cupiunt, non scientiâ & exercitatione ingenij opus est, sed animi firmitate, quiete & tranquillitate, quæ quidem diuina Fides est, quæ nos ad summum bonum diuinaque omnia ineffabili ratione trahit atque coniungit. Profectò non per scientiam aut actionem vllam ingenij exquirere summum bonum, aut ad ipsum aspirare debemus, sed offerre commendareque nos diuinæ luci, & præclusis sensibus in illa cognita & occulta Entium Vnitate quiescere. Hoc enim fidei genus omni doctrinâ antiquius est*. Hæc Proclus altissimè de fide ad Deum cognoscendum necessaria scripsit, vt proinde multi à S. Paulo eruditum, vtpote ei synchronũ, opinentur, verùm idipsum veriùs accepit à Trismeg. qui in nono Serm. Pymandri, Fidem volenti Deum intelligere necessariam docet, non secùs ac Paulus, qui captiuandum in fide intellectum voluit; sic enim habet Mercurius. *Intelligere enim Deum, credere est; & non credere, procul dubio ignorare*. & paulò inferiùs. *Nam quæ de diuinis dicuntur, intellecta creduntur quidem, non intellecta negantur*. Plato certè in Theæteto fugiendum à Mundo in Cœlum docuit, vt Deo quis simillimus euadat; sic autem habet. *Quippe tentandum est, vt hinc eò quàm ocyssimè fugiamus*, & seipsum, quid per fugam intelligat, declarans, subdit.

Proclus. **Trismegisti de credendo sententia.** *Plato.* **Fuga è Mundo quid secundùm Platonem.**

dit. *Est autem fuga ipsa Dei similitudo, quantum in nobis est: similitudo autem, vt cum prudentia sancti & iusti simus.* Hæc est altissima Platonis Theologia de præparatione ad intelligendum Deum, & ea quæ Dei sunt; necessaria, scilicet vt iusti & sancti simus; & in sexto de Repub. dixit, *Hominem reddi Deo similem, cùm diuina imitatur*. Hinc Deo similem dixit hominem temperatum, intemperatum verò dissimilem in suo de legibus libro. Quo factum est, vt Theodoretus lib. Græcarum affection. 11. dixerit, finem bonorum statuisse Platonem, vt quantum in nobis sit, Dei similitudinem acquireremus, sic enim Deum poterimus intelligere.

I V.

Crater purgationi necessarius.

Trismegisti locus enodatur.

POstquam autem in id incidimus, enodandus est Mercurij locus in quarto serm. Pymandri, quem in Timæo secutus est Plato. Scribit enim ibi Mercurius, *Deum sermonem quidem omnibus hominibus fuisse impartitum, Mentem verò nequaquam, non quia inuiderit, omnis enim ab eo liuor abest, sed quia voluit eam tanquam certamen præmiumque animarum in medio proponere. Craterem igitur patulum Mente implens, præconem misit iubens talia quædam animis hominum nuntiare: Mergat seipsam in hanc pateram quæcunque potest, quæ videlicet credit craterem animam ad eum, qui dimiserat reducturum; quæue finem noscit, cuius gratiâ nata fuerit. Quicunque igitur præconium exaudierunt, seque merserunt in Mentem, ij cognitionis participes effecti sunt, Mentemque suscipientes in homines perfectos euasêre. At qui præconium neglexerunt, ij sermonis quidem participes, Mentis autem expertes relicti sunt, ignorantes, & cuius gratiâ, & à quo geniti fuerint.* Sic ille. Sublimis hæc est Mercurij Theologia & omni speculatione dignissima. Etenim Mentem nominat radium diuinum, quo præter rationalem discursum à quo sermo prouenit, illustrantur homines, de quo Ioannes ait cap. 1. *Erat lux vera quæ illuminat omnem hominem.* Aristoteles 3. de anima vocat Intellectum agentem. Plotinus verò Intellectum simpliciter, & ante hos Dauid lumen, cùm dixit Psalmo 35. *In lumine tuo videbimus lumen.* Pythagoras eodem similiter luminis nomine nuncupauit. Augustinus verò vocat portionem superiorem. Hebræi Nessemah, vel spiraculum vitarum. Hæc igitur Mens, radius seu lux non data est omnibus, licet vt Mercurius edisserit 4. serm. Pymandri, vna habitet cum animis hominum mente carentibus, nam etsi omnibus insit, non tamen ab omnibus deprehenditur, vt cap. 9. de Pulchro Plotinus testatur, vbi eam vocat oculum, dicens: *Quem oculum habent quidem omnes, vtuntur verò pauci.* Quod Ioannes ante dixerat capite primo. *Et lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.* Vocatur & à Christo Regnum Dei, quod nihil aliud est, nisi habitatio diuinitatis in nobis, per lumen & amorem Dei nobis reuelatum. Quod profectò lumen cùm Christus nobis attulerit, non immeritò de se

ipso

ipso loquens dixit Ioannis 17. *Regnum Dei intra vos est*. Quod quidem Regnum ante omnia quærendum esse idem monuit dicens Matthæi 6. *Quærite primùm Regnum Dei, & hæc omnia adijcientur vobis*; Lumen autem istud vocatur Regnum, quia diuinum illud, quod in nobis habitat, à loco venit, qui apud secretiores Theologos Hebraicè dicitur Malchut, quod Regnum significat, nam per virtutem in nobis habitantis Deitatis Reges sumus, & omnibus dominari & imperare possumus, iuxta illud Lucæ 9. *Ecce dedi vobis* (per communicationem videlicet diuinitatis) *potestatem calcandi super Serpentes & Scorpiones, & super omnem virtutem inimici*. Vocatur etiam vita æterna, iuxta illud: *Hæc est vita æterna, vt cognoscant te Deum, & quem misisti IESVM Christum*, Ioan. 17. Cognitio ergo Deitatis Mens est, seu lumen diuinum, lux inquam, quâ omnes homines illuminantur; vnde Dauid; *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine.* Hâc igitur Mente seu Lumine Craterem patulum impleuit Deus, inquit Mercurius, præconemque misit, vt animis nunciaret sese in illum mergerent, vt sic & Mentem & Sapientiam nancisceretur. Est autem Crater patulus, affluens & superabundans diuinarum humanarumq; rerum cognitio, quem in Verbo condidit Pater, *in quo* (vt inquit Paulus) *sunt omnes thesauri scientiæ* & sapientiæ Dei. Præco autem clamans ille nobis innatus est appetitus & cupiditas sciendi, de qua dictum est ab Aristotele 1. Metaphys. Omnes homines naturâ scire desiderant, vel est Veritas ipsa, quæ sola est pabulum animæ, incredibili quâdam iucunditate refertum; vel est synderesis hortans & impellens ad bonum. Quicunque igitur se in Cratere immerserunt, Mentem consecuti Deum cognouerunt. In hoc igitur Cratere immergendus & abluendus est animus, vt ad diuina valeat peruenire. Et vt apertè & detecto velamine loquar, Crater Mentis plenus, est Filij cognitio, per quem solum ad Patrem ascendimus; *Nemo enim nouit Patrem nisi Filius, & cui voluerit Filius reuelare*; & rursus: *Nemo venit ad Patrem, nisi per me*, Ioann. 14. Hunc igitur priùs cognoscendum, ad hunc animum priùs applicandum monet Mercurius, vt cœtera, quæ de Deo sunt, valeamus intelligere. Hoc enim Verbum Dei, Dei Nuncius & Interpres non aliam ob causam venit in Mundum, nisi vt nomen Patris manifestaret hominibus. Hic potest animam reducere, vnde venit, vt Mercurius edisserit.

Malchut quid

Constat autem Mundus duobus Crateribus, vt prisci monent Sapientes, quorum vnus superior est, in quo omnia munda sunt, estque Mundus ille intelligibilis & exemplaris, ad cuius similitudinem factū hunc Mundum sensibilem testatur Plato in Timæo, de quo dixit Christus Ioann. 8. *Regnum meum non est de hoc Mundo*: Regnum suum illius Mundi superioris affirmans, quod alibi vocat Regnum amicis præparatum. Crater alius est inferior, rerum sensibilium cognitione plenissimus, de quo qui plùs bibunt, plùs sitiunt, & in quo omnia immunda sunt, veluti bona malis admixta. Qui igitur ex primo Cratere biberit, ad quem inuitat Mercurius, *fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam*. Qui verò ex secundo, sitiet iterum. In primo autem Cratere quis bibere non potest, nisi priùs suum

Mundus constat duobus Crateribus, superiori, in quo omnia munda, inferiori, in quo omnia immunda sunt.

Mercurius.

corpus oderit atq; conculcârit, quod ibidem innuit Mercurius dicens: *Nisi priùs, ô fili, tuum corpus oderis, teipsum amare poteris, quàm primum verò teipsum dilexeris, Mentem protinus consequeris.* Quod sic accipiendum est, vt quis verum hominem, qui est anima rationalis iuxta Platonem, amare non possit, nisi suum contrarium hominem scilicet animalem odio habuerit, quod & Christus ipsemet docuit Ioann. 12. *Qui amat animam suam, perdet eam, & qui odit animam suam in hoc Mundo, in vitam æternam custodit eam.* Huius autem rei illa adducitur ratio à Mercurio ibidem, quod impossibile sit, vtrisque simul intendere mortalibus atque diuinis, vnde & Christus ipsemet dixit Matthæi 6. *Non potestis Deo seruire & Mammonæ.* In hoc igitur Cratere diuinitatis immergendus est animus.

Ex hac ablutione in Cratere quam posuit Mercurius, morem ablutionis traxêre Gymnosophistæ, quibus interdiu ter, noctu verò bis lauari aquâ frigidâ sanctum fuit, priusquam possent veneranda sacrorum penetralia ingredi. Erat ijs pariter linea vestis quotidie recens abluta, nam lanam prophanum vestitum arbitrabantur, quippe tanquam belluinæ sordis excrementum pecori detractum. Idem obseruarunt Indiæ Sapientissimi, quos Brachmanas vocant. His enim in quodam fonte lauari mos fuerat exutis vestibus, oblito priùs capite guttis electricis & odoribus ei rei aptis, deinde postquam se pro ritu satis mundos putârant, exibant circa meridiem quantocyùs ad sacra illic in Chori speciem vestiti lino candido, & mitra alba, in digitis ferentes anulos, & baculos gestantes manibus, quæ munditia corporis & amictus, aliaq; similia, animi

Hesiodus. quoque puritatem adiuuare non parum credebantur. Hinc cecinit Hesiodus in libro, cui nomen est *Opera & Dies*.

Mane Ioui, ac reliquis superis libare caueto
Illotis manibus. Dij sordida sacra recusant.

Homerus. Morem hunc diligentissimè in suo Opere obseruauit Homerus, dum enim describit Thelemachum Palladi supplicaturum, illum in æquore priùs inducit manus lauare, & dum matrem Achillis Thetidem Iouem producit exoraturam, illam maris fluctus exuere facit. 6. etiam Iliados sic cecinit.

Non decet illotis manibus libare superno
Vina Ioui, pudor hoc prohibet fecisse, cruore
Turpatum me, & cæde Virum Dijs fundere vota.

Maro. Sed & Maro noster Homeri Simia id ipsum varijs in locis sui Operis obseruauit, 2. præsertim Æneidos, dum cecinit.

Tu genitor cape sacra manu, patriosque penates
Me bello è tanto digressum & cæde recenti
Attrectare nefas, donec me flumine viuo
Abluero,

Ablu-

Ablutiones igitur corporis apud gentes ſymbolum erant ablutionis in mente, vt ex his quæ ſcripſimus, elici poteſt. Exiſtimarunt enim Antiqui eandem eſſe animi & corporis purgationem, vt cùm quis in flumine manus aut corpus abluiſſet, purus ſtatim efficeretur. De hac autem re ſic ſcribit Anticlides lib. 74. reddituum. *Erat*, inquit, *Antiquorum mos, qui nunc etiam ſeruatur, vt qui cædem hominum vel aliorum animalium commiſiſſent, perenni aquâ manus abluerent ad commiſſi piaculi luſtrationem. Non modò autem ad aras accedere pollutis non licebat, ſed neque Deos quidem precari, qui omnem iracundiam ſiue indignationem in impurè precantes conuertebant.* Cuius rei teſtis eſt Tymarchides in libro de Coronis, qui Aſterium fulmine fuiſſe percuſſum cecinit, quia manibus impuris aram Iouis attigiſſet. Sic autem habet. Ablutio corporis ſymbolum ablutionis in mente. Anticlides. Tymarchides.

Illotis manibus libans Iouis attigit aram
Quo pater hunc vſſit flagrantis fulminis igne
Egregiè purum fas eſt contingere ſacra.

Sed & hi omnes Gentium ritus tracti ſunt ab Hebræorum monumentis, quibus dictum eſt, *Lauamini, mundi eſtote, & purgamini ab omnibus inquinamentis veſtris*, Iſaiæ 1. Ozam autem quia Arcam Domini tangere auſus eſt, ante ipſam mortuum cecidiſſe ſacra teſtatur Hiſtoria 2 Regum 6. Iſaias. 2. Regum. 6.

Puris igitur purgatiſque animis ſe Deus præbet cognoſcendum. Purgandus autem à vitijs & ſenſibus animus eſt; vnde iuſſit Pythagoras, nudis pedibus Deo eſſe ſacrificandum, id eſt, affectus eſſe deponendos, cùm à Deo aliquid impetrare volumus; affectus enim noſtri per pedes denotati diſcalciandi ſunt, dum Deo ſacrificamus. Sic Dominus mandauit Moyſi, vt diſcalciaret pedes, quando ei loquebatur in rubo Exodi 3. Plato autem alas ſuſcipiendas & affibulandas in Phœdone animis noſtris edocuit, vt quodammodo corpore exuti ad altiora conſcendamus. Sunt autem alæ hæ ad Platonis mentem contemplatiua ſcientia, & moralis, ſpeculatio ſcilicet & operatio; ſecundùm Chriſtianam verò Theologiam Fides & Charitas, vel Dei dilectio & proximi. Quod igitur per ablutionem in Cratere faciendam cenſet Mercurius, id ipſum per alas animis noſtris affibulandas fieri poſſe Plato contendit. Quod profectò dogma Zoroaſtris prius fuit, quem Chaldæi quidam ſolitum dicere aſſeuerant; alatam eſſe animam, fractis verò alis in Elementa ferri præcipitem, tum illis ſuccreſcentibus ad ſuperos reuolare; quod profectò dogma ſecutus eſt etiam Pythagoras & Plato, & à magno fuit Plotino confirmatum lib. 8. Enneadis 4. de deſcenſu animarum in corpora. Geminas autem alas geminum inſtinctum menti ingenitum ad ſuperna ſignificare Rhodiginus eſt Author lib. 9. lectio. antiqu. cap. 39. in intellectu quidem inſtinctum ad diuinum Verum, in voluntate inſtinctum ad diuinum Bonum pro viribus conuertentem: his verò remiſſis è cœlo labi animam Pythagoricis placet. Pythagoras. Exodi. Pythagoras. Plato. Plotinus. Rhodiginus.

Sed audiendus eſt nunc Plotinus in lib. de Pulchro qui quàm elegantiſſimè hanc puræ mentis neceſſitatem indicauit. *Efficiatur igitur*, inquit Plotinus.

Puritas Mentis necessaria. Exemplum de puritate Mentis.

Plotinus, *quis diuinus, pulcher, atque Deiformis, necesse est, si modò Deum, sit & pulchritudinem inspecturus*. Et paulò superiùs. *Si nondum cognoscis te mundum & pulchrum, statuarium imitabere, hic enim vbi statuam optat pulchram, partim abscindit, partim quoque dirigit & expoliturus abradit, partim leuigat & abstergit, donec faciem in statua exprimat speciosam: ita & tu tolle superuacua, obliqua dirige, obscura purgando collustra, neque desinas circa statuam tuam elaborare, quousque diuinus virtutis fulgor tibi subrutilet. Si hoc ipsum euaseris, ac purus iam habitaueris ipse tecum, nihil habens impedimenti, nec duce ampliùs indiceque egeas; tunc solitarius effectus ingentem poteris aspicere pulchritudinem. Oportet enim visurum videndo cognatum similemque effici*. Hactenus Plotinus.

Orpheus.

Verùm audiamus & Orpheum, qui in Carminibus, quæ de virtute descripsit, quia abdita de Deo reserare proposuerat, eos tantùm inuitat, qui purgati mente virtutem excolunt, prophanos verò arcet quàm longissimè. Sic enim cecinit.

Vos qui virtutem colitis, vos ad mea tantum
Dicta aures adhibete, animosque intendite vestros.
Contrà qui sanctas leges contemnitis, hinc vos
Effugite, & procul hinc miseri, procul ite prophani.

Maro.

Similia & Maro cecinit in 6. vbi Sybillam mox Oracula redditurum exclamantem inducit:

- - - Procul ò procul este prophani.
Conclamat Vates.

Hac de causa vt de Zoroastri secreta sapientia aliquid etiam attingamus, conscendendum esse vehiculum quoddam Zoroaster asseruit, vt illuc redeat anima, vnde venit. Vehiculum autem hoc nihil aliud est, quàm mentis eleuatio in Deum, quæ oratione perficitur; quasi dicas, est boni operis cum oratione coniunctio, vt Gemistio placet. Plato certè currum quendam in Phœdro statuit ab Equis hinnientibus tractum, quo vnaquæque fertur anima, sed ab auriga regendum & moderandum dicit, nè in præceps feratur. Cuius dicti expositorem habemus Philonem lib. de agricultura. *Equi*, inquit, *sunt furor & concupiscentia, ille mas, hæc fœmina; ideoque ille vt mas gestit elatâ ceruice, libertatem appetens, hæc verò seruilior & callidior domum depascit ac deuorat vt fœmina. Insessor autem & auriga vnus est, nempe intellectus; sed auriga tunc, quando ascendit cum prudentia, quando autem cum imprudentia, insessor est*. Plutarchus in 8. quæst. Platonica hos Equos concupiscibilem & irascibilem vim similiter interpretatur: concupiscibilem appellans Equum omninò contumacem, refractarium, hirtum, circa aures surdum, & qui vix flagello stimulisque pareat. Irascibilem verò facilè rationi obsequentem eiusque adiutricem. Scio Philoponum aliter 1. de anima vtrumque Equum explicasse, quippe qui credidit

Plato. Philo. Plutarchus. Philoponus.

dit eos esse facultatem ad superiora & ad inferiora deducentem. Hoc igitur vehiculum quo vehimur semper & ducimur, conscendendum esse fortasse monuit Zoroaster, quem explicans Plato in Phœdro Aurigam & Rectorem apposuit, vt rectè possit gubernari. Crater ergo seu Patera Mercurij, Platonis alæ, Zoroastri vehiculum, exutio corporis Pythagorica, & ablutio Gymnosophistica idem sonare videntur, mysteriumque indicant subigendas esse corporis passiones, vt quis diuina valeat intelligere. Quæ ideò fusiùs deduximus, vt hieroglyphica doctrina ex omnium Scriptorum quà sacrorum, quà prosanorum consensu sibi constet.

Verùm vt quæ hucusque dicta sunt, Hebræorum sententiâ confirmentur; subiungam hic discursum Rabbi Schabthe, quo SS. Triadem eiusque in Mundanos ordines influxum & emanationem satis appositè describit: ita autem dicit. *Et ecce nobis perspicuum est id quod explicauimus in capitibus prioribus mysterium nempe, quod dixerint Sapientes Cabalæ seu Theologiæ tres primarias Numerationes, quæ sunt Corona summa, Sapientia, & Intelligentia in æquali dignitate quasi summè vnum quid esse. Animaduertendum quoque est, quare dixerint eas in æquali dignitate quasi summè vnum quid esse; & non dixerint vnum propriè et simpliciter, cùm tamen omnes Numerationes sunt Vnitas, ob hanc rationem. Licet enim tres primariæ, Corona summa, Sapientia, Intelligentia, quæ sunt tres Mentes, non sint, nisi patefactio & diffusio centri, quod comprehenditur tribus delubris in mysterio luminis primordialis, luminis splendidissimi, & luminis splendidissimorum omnium splendidissimi, quæ vniuntur ipsi centro in mysterio nominis radicalis & essentialis, sicuti explicauimus in cap.* 1. *eâ ratione, quòd illud centrum sit simpliciter & absolutè vnum ex omnibus partibus, & omnia comprehendantur in eo, nempe in vnitate eius. Tres tamen Mentes quæ diffunduntur de eo non sunt nisi patefactio centri, quod patefacit absconditum, reconditum, & occultum, quod est in ipseitate eius, & nulla differentia est inter eas, nisi quòd centrum sint tria delubra, quæ comprehenduntur in abscondito, in vnitate nempe centri. Verùm in tribus Mentibus diffunduntur & patefiunt, quòd qualibet illarum sit Mens per se, & propter hoc sunt illæ in æquali dignitate, quasi summè Vnum quid: verùm non vnum propriè & simpliciter, vti sunt in ipso centro; quia in ipso centro nullum cernitur delubrum, sed tantùm vnitas centri. Verùm hæc tria delubra iam antè prodierunt & distincta iam sunt in tria delubra, quæ sunt Corona summa, Sapientia, Intelligentia, tria inquam delubra distincta. Nec est obijciendum: Si ita? non erunt itaque in æquali dignitate quasi summè Vnum quid, sed erunt in dignitate æquali vt tria. Hæc nulla est obiectio. Quia hæ tres* (Mentes inquam) *non sunt nisi manifestatio Vnitatis centri, & illæ vniunt se radici suæ, eo modo, quod illæ nihil aliud sint nisi Vnitas centri; & manifestum nihil est, nisi id quod in abscondito latuit, propter hoc illæ sunt in æquali dignitate quasi summè vnum quid; ac si diceret æquales dignitate sicuti Vnitas centri, quia de centro vno prodierunt, & centrum patefactum est in illis. Et inde percipitur quoque Vnitas omnium Numerationum, quoniam licet hæ tres Mentes propinquæ sint emanatiuo suo* (illi scilicet, qui fecit emanare eas) *ecce propter pro-*

Rabbi Schabthe.

Descriptio SS. Triadis eiusque in mundanos ordines influxus & emanationes.

propinquitatem earum lumen earum magnum valde; ita vt impossibile sit creatis frui lumine earum. Hanc igitur ob causam necesse fuit in ramos sese extendere & diffundere, in Caput, Medium & Finem, qui sunt septem Numerationes, Magnificentia seu Misericordia, Fortitudo seu Seueritas, Pulchritudo, Victoria, Triumphus seu Æternitas, Gloria, Fundamentum, Regnum ad manifestandum Delubra earum creatis, vt fruantur ijs, quatenus sunt tres gradus seu ordines. Ordo primus est mysterium centri; Ordo secundus mysterium trium Mentium; Ordo tertius mysterium diffusionis Mentium in septem Numerationes (id est attributa tribus Mentibus communia *) quæ omnes conficiunt decem Numerationes; & sunt vnum, tria, & septem. Et ecce hac ex parte omnes simul sunt Vnitas perfecta, quia centrum manifestauit delubra sua in tribus Mentibus, & tres Mentes manifestatæ sunt in septem Numerationibus, & quidquid inuenitur in septem Numerationibus, inuenitur quoque in tribus Mentibus, & quidquid inuenitur in tribus Mentibus, inuenitur quoq; in vnitate centri, inuenitur etiam in infinitudine; benedicta sit illa. Et nulla differentia est inter illas, inter Numerationes, inquam, nisi quòd in septem Numerationibus illæ sunt in manifesto, & in tribus Mentibus præ magnificentia luminis earum illæ in abscondito latent. Et etiam in tribus Mentibus respectu centri præ magnificentia luminis eius, illæ (* Mentes scilicet *) sunt in manifesto, & in ipso centro illæ latent in abscondito. Et sic quoque centrum respectu infinitudinis, benedicta sit illa; eò quòd infinitudini respectu luminis sui magnificentissimi, nullus est finis nec terminus: illæ verò sunt in manifesto. At in infinitudine, benedicta sit illa, illæ in abscondito latent vsque in omnem non finem infinitatis & non-termini. Omnes sunt virtus vna vnitatis suæ summæ, perfectissimæ & absolutissimæ quæ absq; fine et termino comprehendit totum numerum decem in mysterio vnitatis infinitudinis, benedicta sit illa, & patefacit virtutem vnitatis suæ in mysterio Recessus per mysterium decem, & nihil est in manifesto, nisi quod & latet in abscondito & sicuti in abscondito illa est virtus vna, sic etiam in manifesto est virtus vna.* Atque hæc ad intentionem nostram Lectori insinuandam sufficiant.

EPILOGVS.

TAndem per immensos Oceani inexhausti anfractus, per rapidas immensi pelagi voragines; per scopulos & inaccessa præcipitia, per inuios & incognitos vastissimi maris recessus, ferocibus monstrorum portentis diuinâ assistente gratiâ domitis, monstrosa extincta Sphynge, contractis velis portum diu concupitum, anxiæ mentis inquietudine quæsitum, & tandem singulari diuini Numinis præsidio inuentum, viginti annorum æstu persunctus, portum inquam vnicum voluntatis complementum ingredimur; cuius desiderio, quot labores, quot perplexitates, quot sudores, quot pericula, quod rerum discrimina exantlauerimus, grata, ni fallor, posteritas ex præsenti Operis hucusque à nemine, quod sciam, tentato specimine recognoscet. Prudentes & iudicio exquisito pol-

pollentes Viri, quorum in similibus incognitis eruendis industria quandoque desudauit, veluti propriâ experientiâ docti, quam difficile & plenum aleæ opus sit, incognitas tentare vias, omnique monstrorum genere refertis solitudinibus sine duce se committere, ingenuè fatebuntur; atque adeo si non omnia, saltem in omnibus eruendis conatum extollent.

Atque hæc sunt, quæ de Ægyptiorum Sapientia, hieroglyphicis velata symbolis quantum imbecilles ingenij mei vires permiserunt, dicenda duxi; nihil porrò restat, nisi vt oculis manibusque ab interpretationum tabula submotis, atque in cœlum sublatis Tibi Triuni bonorum omnium largitori DEO & beneficentissimo luminum Patri, pro tanto beneficio non hecatomben, non Taurorum aut Vitulorum holocausta, sed puræ mentis diuino amore institutum sacrificium, humili cordis obsequio instituam. Tu enim solus es, qui linguam infantium facis esse disertam; Tu solus humanæ menti igniculos ex vena lucis tuæ, & vitæ scaturigine emanantes indis, quibus ad incomprehensam operum Tuorum magnitudinem rimandam incenditur; hisce incensus Opus hoc aggressus Tuæ benignitatis ope perfeci, inspirasti necdum volenti, vt vellem; adiuuisti bonæ voluntatis conatus, vt facerem, qui in Tuis & velle & perficere operaris. Redeat ergo in Te Opus, quod à Te profluxit. Si bonum quicquam in eo, Tuum est, si malum, meum est. Qualecunque tandem fuerit id supremæ interminæ, ac incomprehensibili bonitati Tuæ, ego humilis & abiecta creatura Tua, cinis & fauilla & nihilum, vti acceptum fero, ita quoque, vt ad superexcelsæ Maiestatis Tuæ honorem & gloriam vnicè cedat, omnibus animæ meæ votis expostulo; promptus mihi semper fuit animus, ad quam emendatissimè philosophandum, si itaq; indignum consilijs Tuis quidpiam à me prolatum fuerit, id quoque inspirare pro infinita bonitate Tua, vt emendem, digneris; si Ethnicæ Theologię sacramenta prosecutus, in incomprehensa iudiciorum Tuorum abysso scrutanda, in temeritatem lapsus sum, aut propriam laudem, in Opere gloriæ Tuæ destinato sectatus sum, pro ea quæ infinita es clementia mihi condones, obnixè deprecor; si denique quicquam Orthodoxæ Fidei ac Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Sponsæ Tuæ non vsquequaque consonum ignoranter attulerim, id totum expunctum, repudiatum, reuocatumque volo. Restat nunc, vt quod olim Trismegistus, idem ego Tibi Trisagion, mei erga Te amoris veluti sempiternum trophæum statuam.

Hymnus Mercurij Trismegisti in Pymandro.

Qvamobrem omnibus animi viribus Patri Deo gratias ago.

Sanctus Deus Pater omnium.

1. *Sanctus Deus cuius voluntas à proprijs potestatibus adimpletur.*

San-

Sanctus Deus qui tuis familiaribus innotescis.
Sanctus es, qui Verbo cuncta constituisti.
2 *Sanctus es, cuius imago est omnis natura.*
Sanctus es, quem nunquam natura superauit.
Sanctus es omni potestate validior.
3 *Sanctus es omni excellentia maior.*
Sanctus es omni laude melior.

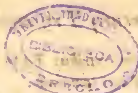
Excipe verborum sacrificia sancta, quæ ab animo & corde deuoto in te, vnde profluxerunt, redundant.

Omnia ad maiorem DEI gloriam, & Orthodoxæ Ecclesiæ, nec non Reipub. Literariæ emolumentum.

Hoc vno arcana recludo.

F I N I S.

CATALOGVS AVTHORVM,

Quorum authoritates afferuntur hoc Tertio Tomo.

F fff Haly

H

Haly
Heliodorus
Hermes Trismegistus
Hermolaus
Herodotus
Hesiodus
Hesychius
D. Hieronymus
Homerus
Horus
Hyginius

I

Iamblichus
Iehuda Rabbinus
Iochaides
Ioannes Leo Africanus
Ioannes Nardius
Ioseph à Costa Soc. IESV
Isaias Propheta
Iulius Solinus
Iustinus Martyr

L

Liber 2. Regum
Lucianus

M

Macrobius
Manethon
Manilius
Marsilius Ficinus
Matthiolus
Mela
Melissus
Michaël Mercatus
Mor Isaac

N

Natalis Comes
Numenius

O

Oppianus
Opopæus
Origenes
Orpheus
Ouidius

P

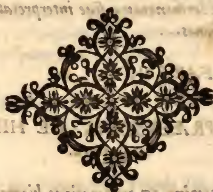
Pancirolus
Pansa
Pausanias
Petrus de Valle
Petrus Gyllius
Philo Byblicus
Philo Iudæus
Philostratus
Phornutus
Pierius Valerianus
Plato
Plinius
Plotinus
Plutarchus
Pollux
Polybius
Porphyrius
Proclus
Procopius
Prosper Alpinus
Prudentius
Psellus
Ptolomæus
Pythagoras

S

Samuel Purchas
Schabde Rabbinus
Schiangia Arabs
Seneca
Serapion Arabs
Simeon Ben Iochai
Simplicius
Statius
Strabo
Stuckius
Suidas

Ta-

Reliquorum Scriptorum nomina, quorum authoritatibus dicta hoc Tomo Tertio stabiliuntur, citata reperies in præcedentibus Libris.

INDEX

Diatribarum, Syntagmatum, Capitum, aliorumque Titulorum Tomi III.

Di-

§. II.

§.V.

Sche-

§. I.

Ca-

Ca-

bola

IN-

INDEX

Rerum notabilium locupletissimus

ORDINE ALPHABETICO.

Aegy-

Epi-

Ge-

I

Idea

Le-

M

ca-

N

Q

R

S

Sa-

T

Te-

V

FINIS.

AVTHOR LECTORI.

NVllum hìc errorum typographicorum Catalogum adtexo, quia nulli in hoc III. Tomo occurrunt, qui te offendere possint, aut quos, si offenderint, non facilè corrigas. Quod quidem iam sæpe laudati Typothetæ nostri Zachariæ Dominici Acsamitek à Kronenfeld Germano Boëmi Pragensis diligentiæ acceptum feras. Vale.

REGISTRVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Vu Xx Yy Zz.

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn Ooo Ppp Qqq Rrr Sss Ttt Vuu Xxx Yyy Zzz.

Aaaa Bbbb Cccc Dddd Eeee Ffff Gggg Hhhh Iiii Kkkk.

Omnes sunt duerniones præter Kkkk.

ROMAE,

Ex Typographia Vitalis Mascardi, M DC LV.

SVPERIORVM PERMISSV.

